

**Kokousaika ja
kokouspaikka**

Tiistai 10. lokakuuta 2023 klo 12.00–12.45, Old Boy

Päättäjät

Varsinaiset jäsenet

x Anne Ekstrand, kaup.joht.	Pietarsaari
Annica Haldin, kv. pj.	Pietarsaari
x Owe Sjölund, kh. pj.	Pietarsaari
x Kari Koskela, kv II vara pj.	Pietarsaari
x Malin Brännkärr, kunn.joht.	Kruunupyy
x Maria Tokou, kv. pj.	Kruunupyy
x Marika Hagnäs, kh.pj. (Teamsin kautta)	Kruunupyy
x Gun Kapténs, kunn.joht.	Luoto
x Andreas Hjulfors, kv.pj.	Luoto
x Robin Sundelin, kh.pj.	Luoto
x Martin Norrgård, kaup.joht.	Uusikaarlepyy
x Steven Frostdahl, kv.pj.	Uusikaarlepyy
x Siw Frostdahl-Blomqvist, kh.pj.	Uusikaarlepyy
x Stefan Svenfors, kunn.joht.	Pedersöre
x Niclas Sjöskog, kv.pj.	Pedersöre
x Johanna Holmäng, kh.pj.	Pedersöre

Muut läsnäolijat

Daniela Mårtenson, Concordia
x Johan Lithén, kehityspäällikkö, sihteeri
x Pia Fraktman, konsultti

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Sihteeri

Anne Ekstrand Johan Lithén

Pöytäkirjan tarkastus

Tämä pöytäkirja sisältää pykälät 37–39.
Pöytäkirjantarkastus on käsittänyt jokaisen pykälän liitteineen.
Pöytäkirjantarkastus on tapahtunut sähköisesti.

Niclas Sjöskog Johanna Holmäng

Tämä pöytäkirja on yleisön nähtävänä kaupungin kotisivulla
www.pietarsaari.fi 16. lokakuuta 2023 alkaen.

STADEN JAKOBSTAD
PIETARSAAREN KAUPUNKI

PÖYTÄKIRJA
10.10.2023

Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta

Kaupunginkanslia

Hanna Wallenstjerna

37 § Kokouskutsun laillisuus ja kokouksen päätösvaltaisuus sekä pöytäkirjantarkastus	1
38 § Ilmoitusasiat	2
39 § Selvitys julkisista työ- ja elinkeinopalveluista Pietarsaaren seudulla	3
- Liite § 39 A: LUONNOS Järjestämissuunnitelma Pietarsaarensuudun työllisyysalue	6
- Liite § 39 B: LUONNOS Päivitetty vastuukuntasopimus Pietarsaarensuudun työllisyysalue	36

37 §

**KOKOUSKUTSUN LAILLISUUS JA KOKOUKSEN PÄÄTÖSVALTAISUUS SEKÄ
PÖYTÄKIRJANTARKASTUS**

Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti viimeistään perjantaina 13. lokakuuta 2023 klo 15.00.

Ehdotus

Puheenjohtaja:

Puheenjohtaja julistaa kokouksen avatuksi ja toteaa sen olevan laillisesti kokoon kutsuttu ja päätösvaltainen.

Yhteistyölautakunta valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös

Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta:

Puheenjohtaja totesi, että kokous oli laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Yhteistyölautakunta valitsi yksimielisesti Niklas Sjöskogin ja Johanna Holm-
ängin pöytäkirjantarkastajiksi.

38 § ILMOITUSASIAT

Ei ilmoitusasioita.

Ehdotus

Puheenjohtaja:
Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta:
Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta hyväksyi ehdotuksen.

Dnr JSTAD/312/2023

39 § SELVITYS JULKISISTA TYÖ- JA ELINKEINOPALVELUISTA PIETARSAAREN SEUDULLA

Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta 28.8.2023 § 29

Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden järjestämissuunnitelma:
Liite § 29 A

Sopimus Pietarsaaren seudun työllisyys- ja elinkeinopalveluiden yhteisen
toimielimen muodostamisesta:
Liite § 29 B

Yhteistyölautakunta on kokouksessaan 5. kesäkuuta 2023 tutustunut selvityksen tekijän Pia Fraktmanin loppuraporttiin julkisten työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä Pietarsaaren seudulla 1. tammikuuta 2025 alkaen, kun järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille. Selvityksen tekijä Pia Fraktman sai samassa kokouksessa luottamuksen tehdä jatkoselvitys vaihtoehdosta, jonka mukaan Pietarsaaren seutu muodostaisi oman yhteistyöalueen. Selvitystehtävä sisältää yhteistyösopimuksen luonnoksen, toteuttamissuunnitelman, tarkemmat taloudelliset laskelmat sekä muuta materiaalia, jota tarvitaan kuntien valtuustojen käsittelyä ja työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuussa 2023 tehtävää ilmoitusta varten.

Selvityksen tekijän Pia Fraktmanin järjestämissuunnitelma on valmistunut ja on saatavilla ruotsiksi ja suomeksi. Pia Fraktman esittelee järjestämissuunnitelmaansa kokouksessa.

Ehdotus

Puheenjohtaja:
Yhteistyölautakunta tutustuu selvityksen tekijä Pia Fraktmanin järjestämissuunnitelmaan, keskustelelee asiasta ja antaa suosituksen edetä vaihtoehdolla, että Pietarsaaren seutu muodostaa oman yhteistyöalueen.

Päätös

Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta:
Yhteistyölautakunta tutustui Teamsin kautta tutkija Pia Fraktmanin esittämään järjestämissuunnitelmaan sekä sopimukseen. Sen jälkeen asiasta keskusteltiin ja osanottajat saivat asettaa kysymyksiä Pia Fraktmanille. Muutokset sopimukseen lähetetään mahdollisimman nopeasti Pia Fraktmanille, viimeistään ennen tulevaa viikonloppua. Jakobstads Gymnasiumin suuressa auditoriossa järjestetään 5.9.2023 klo 17.30 kokous, jossa Vaasan kaupunki esittelee suunnitelmansa ja sopimusehdotuksensa yhteistoiminta-alueeksi, joka käsittää Pohjanmaan, Vaasan toimiessa vastuukuntana. Yhteistyölautakunta odottaa tässä kokouksessa annettavaa tietoa ja tähtää siihen, että voi antaa suosituksen yhteistoiminta-alueeksi seuraavassa, 25.9. pidettävässä kokouksessa.

Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta 25.9.2023 § 35

Päivitetty sopimus Pietarsaaren seudun työllisyys- ja elinkeinopalveluiden yhteisen toimielimen muodostamisesta:
Liite § 35

Yhteistyölautakunta on kokouksessaan 5. kesäkuuta 2023 tutustunut selvityksen tekijän Pia Fraktmanin loppuraporttiin julkisten työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä Pietarsaaren seudulla 1. tammikuuta 2025 alkaen, kun järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille. Selvityksen tekijä Pia Fraktman sai samassa kokouksessa luottamuksen tehdä jatkoselvitys vaihtoehdosta, jonka mukaan Pietarsaaren seutu muodostaisi oman yhteistyöalueen. Selvitystehtävä sisältää yhteistyösopimuksen luonnoksen, toteuttamissuunnitelman, tarkemmat taloudelliset laskelmat sekä muuta materiaalia, jota tarvitaan kuntien valtuustojen käsittelyä ja työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuussa 2023 tehtävää ilmoitusta varten.

Yhteistyölautakunta tutustui Teamsin kautta selvityksen tekijä Pia Fraktmanin esittämään järjestämissuunnitelmaan sekä sopimukseen. Sen jälkeen asiasta keskusteltiin ja osanottajat saivat asettaa kysymyksiä Pia Fraktmanille.

Jakobstads Gymnasiumin suuressa auditoriossa järjestettiin 5.9.2023 kokous, jossa Vaasan kaupungin edustaja esitteli suunnitelmaa ja sopimusehdotusta Pohjanmaan yhteistoiminta-alueeksi, Vaasan toimiessa vastuukuntana.

Pietarsaaren seudun kunnat järjestävät yhdessä iltakoulun TE24-sopimusehdotuksesta sekä Pietarsaaren seudun alueen järjestämissuunnitelmasta. Iltakoulu pidetään tiistaina 3.10.2023 klo 18.30 Sursikin koululla, Sursikinkuja 43, Pännäinen. Tilaisuus on tarkoitettu Pietarsaaren, Kruunupyyn, Luodon, Uudenkaarlepyyn ja Pedersören päättäjille ja viranhaltijoille. Yhteistyölautakunnan jäsenet ovat saaneet kutsun ja kuntia on kehoitettu kutsumaan itse päättäjänsä ja viranhaltijansa tilaisuuteen. Selvityksen tekijä Pia Fraktman osallistuu myös tilaisuuteen.

Ehdotus

Puheenjohtaja:

Yhteistyölautakunta päättää suositella, että kuntien valtuustot hyväksyvät sopimuksen ja suunnitelman.

Päätös

Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta:

Yhteistyölautakunnan enemmistö oli yhtä mieltä siitä, että kuntien valtuustoille voidaan suositella sopimuksen hyväksymistä.

Yhteistyölautakunta on tietoinen siitä, että myös muista vaihtoehdoista keskustellaan. Asia siirretään ylimääräiseen kokoukseen, joka pidetään 10.10.2023 klo 12.00.

Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta 10.10.2023 § 39

Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden järjestämissuunnitelma:
Liite § 39 A

Päivitetty sopimus Pietarsaaren seudun työllisyys- ja elinkeinopalveluiden
yhteisen toimielimen muodostamisesta:
Liite § 39 B

Ehdotus

Puheenjohtaja:
Yhteistyölautakunta keskustelelee asiasta.

Päätös

Pietarsaaren seudun kunnallinen yhteistyölautakunta:
Yhteistyölautakunta päättää suositella, että kunnat hyväksyvät Pietarsaaren
seudun aluetta koskevan sopimuksen ja suunnitelman. Merkitään, että
Uudenkaarlepyyn kaupungin edustajilla on asiasta eri mielipide ja he
pitävät parempana Pohjanmaan työllisyysalueen sopimusta.

LUONNOS 15.8.2023

korjattu: siirtyvien työvuosien lukemat sivu 12

Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMA

Pietarsaari, Kruunupyy, Luoto, Pedersöre ja
Uusikaarlepyy

SISÄLTÖ

1 Johdanto	2
2 Pietarsaaren seudun työllisyysalue	6
3 Taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen	9
3.1 Taloudelliset voimavarat	9
3.1.1 Kuntarahoituksen muutos	11
3.2 Henkilöstövoimavarat	12
3.3 Palveluiden tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut	14
3.3.1 Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen	15
3.3.2 Palveluiden tuottaminen ja kohdentuminen.....	16
3.3.3 Hankinnat	19
3.3.4 Työnhakijarakenne.....	20
3.4 Suoraan työmarkkinoille siirtyvien palvelut sekä yrityspalvelut	21
3.5 Osaamisen kehittämisen palvelut	21
3.6 Tuetun työllistymisen palvelut tai monialaisen tuen palvelut.....	22
3.7 Kotoutumispalvelut	22
4 Yhteistyötahot ja -muodot	23
5 Työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen	24
6 Varautuminen rakennemuutostilanteisiin	27

1 Johdanto

Eduskunta hyväksyi lain työvoimapalveluiden järjestämisestä, lain työllistymisen monialaisesta edistämisestä sekä lain elinkeino- liikenne ja ympäristökeskuksista annetun lain muuttamisesta 23.3.2023. Tämän lain nojalla työ- ja elinkeinopalvelut (TE) siirtyvät 1.1.2025 alkaen kunnille ja niiden muodostamille työllisyysalueille. Uudistuksessa osa palveluista jää edelleen valtion tehtäviksi henkilöasiakkaan ja yritys- ja työnantajapalveluiden siirtyessä kunnille. Työllisyysalueiden toiminta käynnistyy 2025 alusta.

Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalveluiden tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta yhdessä kuntien elinvoimapalveluiden kanssa. Kun työllisyys- ja koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta.

Pietarsaaren seutu koostuu viidestä kunnasta, joita ovat Kruunupyy, Luoto, Pedersöre, Pietarsaari ja Uusikaarlepyy. Pietarsaaren seudun kuntien yhteenlaskettu asukasluku on 49 598 ja asukkaista 75 % on äidinkieltään ruotsinkielisiä, 19 % suomenkielisiä ja 6 % henkilöitä, joiden äidinkieli on muu. Alueen asukkaista 58% asuu kaupungissa ja 42% maaseudulla. Alueella on 6 813 yritystä ja 22 047 työpaikkaa. Alueen työttömyysaste on vuosien ajan ollut Manner-Suomen alhaisin.

Alueen yhtenäisiä piirteitä ovat vahva elinkeinoelämä, sekä teollisuuden viennin keskimääräistä suurempi osuus. Elinkeinoelämän rakenteessa Pietarsaaren seutu eroaa Seinäjoen, Vaasan ja Kokkolan seutukunnista tuotantoteollisuuden suuremmalla suhteellisella osuudella. Pietarsaaren seudulla tuotantoteollisuuden osuus elinkeinoelämässä on 56% kun vastaava luku Kokkolan seutukunnassa on 33%, Vaasan seutukunnassa 44% ja Seinäjoen seutukunnassa 35%.

Alueen kunnilla on tiivis keskinäinen yhteistyö, jota tukee kuntien muodostama yhteistoimintaelin, Pedersören seudun kuntien yhteistyölautakunta. Yhteistyölautakunnan tehtävänä on kehittää ja vahvistaa yhteistyötä jäsenkuntien välillä sekä kohdistaa toimenpiteitä yhteisten kysymysten ympärille. Yhteistyölautakunta koordinoi seudulliset kehittämistoimenpiteet ja antaa seudun yhteiset, viralliset lausunnot kuntaelimille ja valtioelimelle.

Pedersören seudun yhteistyölautakunta on kokouksissaan keväällä 2022 (14.2.2022 ja 4.4.2022) käsitellyt työllisyydenhoidon reformia ja sen vaikutuksia sekä valmistelun osalta tarvittavia toimia seudulla. 8.12.2022 kokouksessa yhteistyölautakunnassa todettiin, että alueella on vahva yhteinen tahto löytää työllisyyspalveluiden järjestämisen malli, joka parhaiten vastaa alueen tarpeisiin sekä huomioi alueen erityispiirteet. Alueellisten tarpeiden ja työllisyyspalveluiden järjestämisen valmistelutyön pohjaksi tilattiin selvitys. Selvityksen laati ulkopuolinen konsultti ja se valmistui kesäkuussa 2023.

Pietarsaaren seudun kunnissa on vahva seutukunnallinen identiteetti, joka samaan aikaan tunnistaa yhteistoiminnallisuuden, sekä Kokkolan että Vaasan suuntaan. Esimerkiksi Kruunupyyssä asukasnäkökulmasta Kokkola ja Pietarsaaren suunta muodostaa yhden eheän alueen niin työssäkäynnin kuin palveluiden osalta. Näin ollen kunnan elinvoiman kannalta molempien alueiden kulkuyhteydet, palveluiden saatavuus ja työ- ja elinkeinoelämän

kehittyminen on tärkeää. Kevään aikana alueen kunnista onkin osallistuttu keskusteluihin niin Keski-Pohjanmaan työllisyysaluetta valmistelevan Kokkolan kuin Pohjanmaan alueen työllisyysaluetta valmistelevan Vaasan kanssa. Nämä keskustelut ovat jatkuneet aina syksyyn 2023 asti. Avoimen keskustelun ja yhteistyön kautta on haluttu löytää paras mahdollinen tapa tuottaa työllisyyspalvelut alueella 1.1.2025 alkaen.

Pietarsaaren seudun kuntien tilaaman työllisyyspalveluita koskevan selonteon perusteella alueen keskeiset tavoitteen työllisyyden ja elinkeinon vahvistamiseksi ovat:

- Parantaa ja edistää osaavan työvoiman saatavuutta alueen yrityksille
- Parantaa kohtaantoa työmarkkinoilla
- Vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä
- Lyhentää työttömyyden kestoa
- Toimia kustannustehokkaasti ja resurssiviisaasti

Pietarsaaren seudun alueella korostuu tarve hoitaa alueen työllisyyttä ja siten sen kuntien elinvoimaa. Työllisyydenhoidon kokonaisuudessa tulee voida vastata niin yksilön kuin elinkeinoelämän tarpeisiin sekä tunnistaa alueen elinkeinoelämän tarpeet. Palveluiden tuottamisen kannalta on olennaista tunnistaa alueen väestöön liittyvät erityispiirteet (mm. kaksikielisyys, maahanmuuttajat).

Tulevaisuuden työvoima ja osaamistarpeiden ennakointi edellyttää ennakointikyvykkyyttä. Poliittiset ja taloudelliset tekijät haastavat niin lyhyen, kuin pitkän aikavälin ennakkoinnin. Toteutuessaan, alueen elinkeinoelämän merkittävät kasvun investoinnit luovat paineita ennen kaikkea riittävälle osaavan työvoiman saatavuudelle.

Pietarsaaren seudulla ratkaisuja tarvitaan kohtaannon haasteille, työvoiman saatavuudelle ja sitä kautta kansainväliselle rekrytoinnille ja mahdolliselle maahanmuuton lisätarpeelle. Tulevaisuudessa kuntien elinvoimaan vaikuttavia muutostekijöitä on useampia, kuten suhdannekehitys, työllisyys- ja talouspolitiikka ja esimerkiksi sosiaaliturvan kehittämisen vaikutus kuntiin.

Työvoiman houkuttelemiseksi on katsottava monialaisessa yhteistyössä työllisyyden koko ekosysteemiä. Kunnissa tulee olla tarjolla riittävästi tarvittavia peruspalveluita kuten mm. asumisen, päivähoiton, koulutuksen ja vapaa-ajan palveluita. Elinvoimainen elinkeinoelämä tarkoittaa elinvoimaista kuntaa. Pietarsaaren seudun kunnissa monipuolinen luonto ja saaristo tarjoavat houkuttelevat ja monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet. Alueen aktiivinen yhdistyselämä sekä rikas kulttuurielämä tapahtumineen voi olla merkityksellinen muuttoa suunnitteleville.

Ruotsinkieliselle pohjanmaalle ominainen korkea sosiaalinen pääoma, tarjoaa hyvän pohjan uusien asukkaiden asettautumiselle yhteisön osaksi. Yhtenä rekrytointia sujuvoittavana esimerkkinä on Fastigets Ab Ebba Kiinteistöt Oy:n 2022 käynnistämä rekrytointiasuntojen rakentaminen Pietarsaaressa. Rakentaminen tehtiin yhteistyössä ammattikoulu Optiman kanssa ja ensimmäiset asunnot ovat valmistuneet. Nykyaikaisiin ja mukaviin huoneistoihin on saatavilla korkeintaan kahden vuoden määräaikainen vuokrasopimus ja edellytyksenä on Pietarsaaren tehty työsopimus. Tulevaisuuden työvoimatarpeet tarvitsevat joustavia ja uudenlaisia ratkaisuja. Rekrytointiasunnot ovat tästä hyvä esimerkki.

Pietarsaaren seudun koulutusorganisaatioiden kuten Optima, Novia, KPEDU ja Centrian kanssa tehtävä yhteistyö on yksi keskeinen osa työllisyydenhoitoa ja osaamistarpeisiin sekä kohtaannon haasteisiin vastaamista. Työllisyyspalveluiden monialainen yhteistyö ja siinä

tarvittavien verkostojen rakentaminen on keskeistä, silloin kun halutaan varmistaa uudistuksen tavoitteen mukainen lähellä tapahtuvat, asiakkaan ja työnantajan tarpeet ja ominaisuudet huomioonottavat palvelut.

Pietarsaaren seudun kuntien alueella on tilastojen valossa miltei täystyöllisyys. Työttömyyden osalta tulevaisuuden työllisyysalueella tulee olla riittävästi resursseja työttömyyden alkuvaiheeseen sekä pitkittyneen työttömyyden hoitoon. Työttömyyden hoidossa tulee turvata riittävä yhteistyö hyvinvointialueen kanssa sekä joustavat ja nopeat työkyvyn tuen ja arvioinnin palveluprosessit työttömyyden alkuvaiheessa. Työttömyyden hoidon osalta tarvitaan monialaista yhteistyötä ja yksilöllistettyjä ratkaisuja. Alueella tarvitaan myös toimia välityömarkkinoiden kehittämiseksi ja siten osatyökykyisten työllistymisen mahdollistamiseksi.

Huolimatta siitä, että pienten kuntien olemassa olevien resurssien rajallisuus voidaan nähdä heikkoutena, on se Pietarsaaren seudulla synnyttänyt kyvykkyyttä luoda joustavia toimintatapoja ja elinvoimaisia verkostoja. Myös tulevaisuudessa alueella tarvitaan paikallisesti toimivia verkostoja, joilla turvataan riittävä, ajantasainen ja kynnyksetön vuoropuhelu työvoimapalveluiden, hyvinvointialueen työkyvyn toimijoiden sekä alueen yritysten ja koulutusorganisaatioiden välillä.

Pietarsaaren seudun kunnilla on pitkä historia ennakoluulottomasta tavasta tehdä tarvepohjaista yhteistyötä yli maakuntarajojen niin pohjoiseen, länteen kuin eteläänkin. Alueella on yhteisiä toiminnallisia yksiköitä kuten Pietarsaaren seudun kehittämissyhtiö Concordia ja Pietarsaaren seudun kotouttamisyksikkö. Alueen kunnilla on myös yhteisiä tavoiteohjelmia, kuten Pietarsaaren seudun ilmastostrategia.

Toteutuneet ja valmistelussa olevat uudistukset asettavat haasteita kunnille ja kuntien peruspalveluille sekä monialaiselle yhteistyölle. Niiden vaikutuksia tulee voida huomioida ja ennakoida alueella myös osana työllisyyspalveluita koskevaa uudistusta ja sen valmistelua. Huomionarvoinen on muun muassa työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettujen harkinnanvaraisten tukimuotojen osalta heinäkuun 2023 alkuun sijoittuva palkkatuen uudistus. Uudistuksen tavoitteena on yksinkertaistaa järjestelmää ja lisätä tuen käyttöä yrityksissä. Jatkossa palkkatuki rajataan selkeästi alentuneesti työkykyisille tai muuten epäedullisessa asemassa olevien työnhakijoiden työllistymisen edistämiseksi.

Vuoden alussa 2023 käynnistyneillä hyvinvointialueilla on ollut nähtävissä haasteita palveluiden järjestämisessä. Eivätkä nämä haasteet hyvinvointialueiden talousnäkömien valossa helpota lähiaikoina. Hyvinvointialueiden uudistus merkitsi Pietarsaaren seudulla kuntouttavan työtoiminnan, TYP-palveluiden ja sosiaalisen kuntoutuksen siirtymistä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle.

TE2024 uudistukseen kytkeytyy myös 1.1.2025 voimaan astuva kotoutumislain kokonaisuudistus, jonka tavoitteena on maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistämisen nopeutuminen. Kotoutumislain uudistus pyrkii tavoittamaan aiempaa useamman maahanmuuttajan palveluihin. Kotoutumishjelman mukaisiin kotoutumiskoulutuksen kieliopintoihin tulee pakollinen päättöttestaus. Osaamisen tunnistamista ja kehittämistä vahvistetaan nivomalla kotoutumiskoulutus aiempaa tiiviimmin osaksi työllisyys- ja koulutuspalveluita.

Pietarsaaren seutu on ollut pitkään merkittävä pakolaisten vastaanottaja ja alueen kunnilla onkin ollut jo usean vuoden ajan 100 kiintiöpakolaisen vuosittainen kiintiö sekä käytännössä rajaton kuntapaikkojen myöntö turvapaikanhakijoiden osalta. Kotouttamisyksikön laatiman selvityksen mukaan merkittävä osa alueelle saapuneista pakolaisista myös jää alueelle

(n.75%). Alueen kuntien kotoutumisesta vastaa kuntien yhteinen kotouttamisyksikkö sekä sen tuottamat maahanmuuttajien tieto- ja neuvontapisteet alueella. Yksikkö on kaksi vuotta sitten uudelleen organisoinut toimintaansa sekä laatinut kotouttamisen perussuunnitelman, joka on jo nyt uuden lainsäädännön mukainen.

Pietarsaaren seudun kuntien osalta merkityksellistä on löytää toiminnallista yhteistyötä ja alueen tarveperustaa parhaiten palveleva työllisyydenhoidon rakenne. Tärkeää on myös että, huolimatta siitä missä maakuntien, työllisyysalueiden tai hyvinvointialueiden rajat menevät, ne eivät estä tarvepohjaista ja siten kustannustehokasta toiminnallista yhteistyötä eri alueiden kesken. Alueen kunnilla on monissa toiminnoissa, myös työllisyydenhoidossa, saavutettavia synergia etuja niin Vaasan kuin Kokkolan suunnalla erityisesti kaksikielisten palveluiden, asiantuntijapalveluiden ja hankintojen osalta.

Pietarsaaren seudun kuntien yhteinen työllisyysalue muodostaa jatkumon sille tiiviille ja laajalle yhteistyölle, joita kuntien välillä on ollut jo kauan. Lisäksi se vahvistaa olemassa olevien toimintojen ja tavoiteohjelmien asemaa alueella.

Pietarsaaren seudun työllisyysalueen suunnitelma pohjaa järjestämissuunnitelmasta annettuun ohjeistukseen¹ sekä työ- ja elinkeinoministeriön, KEHA -keskuksen ja Kuntaliiton työvoimapalveluiden viitearkkitehtuuriin². Suunnitelmassa ja sen myöhemmässä tarkennuksessa pyritään huomioimaan sekä TE2024 kokonaisuuteen kuuluvat muutostekijät, että siihen suoraan ja rinnakkaisesti vaikuttavat kehittämishankkeet ja lainsäädännön muutokset. Tällaisia ovat mm. KEHA24 uudistus sekä KEHA:n tiedolla johtaminen-hanke, TE-Digi, KOTO24, Koto-Digi, Work in Finland, sekä jo toteutuneiden hyvinvointialueiden järjestäytyminen ja TYP uudistus.

Järjestämissuunnitelmaa tarkennetaan syksyn 2023 aikana valmistelun ja sen yksityiskohtien edetessä. Suunnitelman tavoitteena turvata työvoimapalveluiden hallittu siirtyminen Pietarsaaren seudun työllisyysalueelle sekä työvoimapalveluiden jatkuvuus ja asiakkaiden näkökulmasta palveluiden katkeamattomuus.

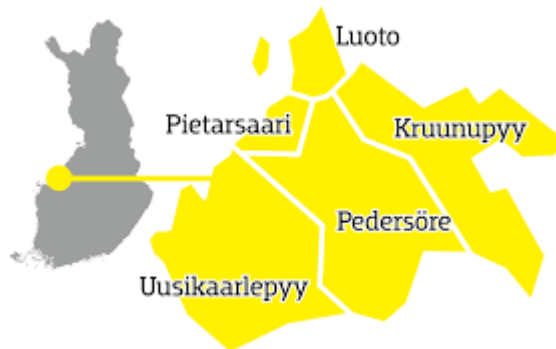
¹ <https://tyomarkkinatori.fi/dam/jcr:1963c8de-b44b-4cee-b4e3-8c4d8ab8f152/Ohjeistus%20jarjestamissuunnitelma.pdf>

² <https://tem.fi/documents/1410877/92212702/Ty%C3%B6voimapalveluiden+viitearkkitehtuuri+-+luonnosversio+0.9.3+-+2023-01-20.pdf/fc581b53-f345-db5a-dad0-88faa88feb22/Ty%C3%B6voimapalveluiden+viitearkkitehtuuri+-+luonnosversio+0.9.3+-+2023-01-20.pdf?t=1674804603042>

2 Pietarsaaren seudun työllisyysalue

TE-palvelut siirretään kunnille tai useammasta kunnasta muodostuville työllisyysalueille, joiden työvoimapohjan tulee olla vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee olla maantieteellisessä yhteydessä toisiinsa ja niiden tulee muodostaa työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Maantieteellisellä yhtenäisyydellä tarkoitetaan sitä, että jokaisella työllisyysalueeseen kuuluvalla kunnalla on yhteinen raja vähintäänkin yhden muun samaan työllisyysalueeseen kuuluvan kunnan kanssa.

Työllisyysalueen muodostamisen kriteerinä on 20 000 henkilön työvoimapohja. Vuonna 2021 työvoiman määrä oli Kruunupyössä 2959, Luodossa 2519, Pedersöressä 5288, Pietarsaassa 8643 ja Uudessakaarlepyyssä 3416. Alueen yhteenlaskettu työvoiman määrä vuonna 2021 oli 22 825 henkilöä.

Työvoima ennuste 2025-2040

Kunta	2025	2030	2035	2040
Koko maa	2595048	2587186	2577320	2566696
Kruunupyö	2769	2647	2543	2447
Luoto	2610	2749	2855	2956
Pietarsaari	8270	8020	7790	7619
Pedersöre	5202	5244	5231	5219
Uusikaarlepyy	3309	3301	3248	3183
Pietarsaaren seutu	22160	21961	21667	21424

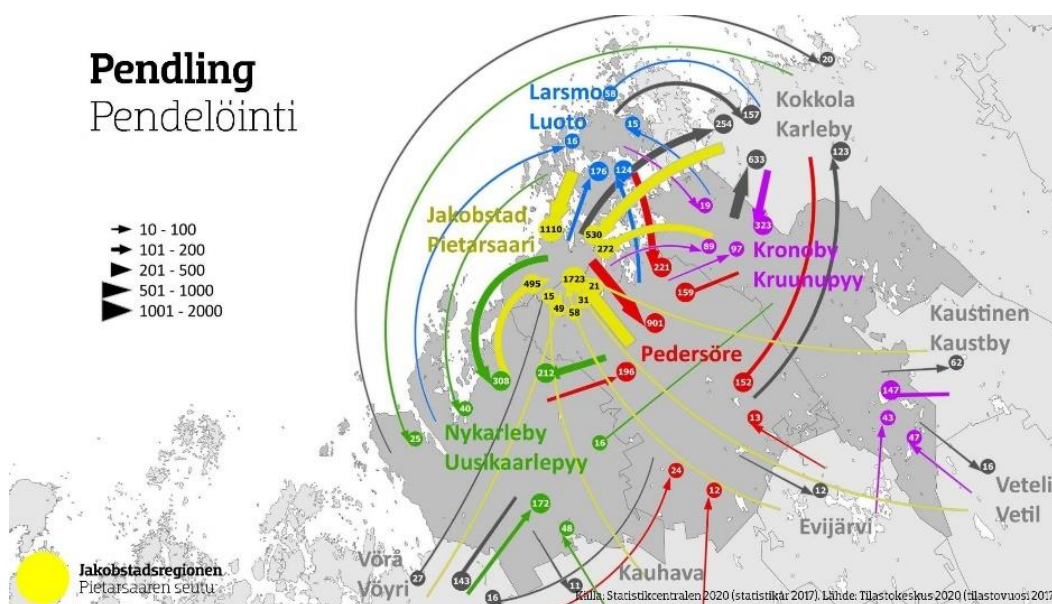
Työvoimamäärä ja -ennuste on laadittu Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston (115b) sekä väestöennusteen 2021 (139f) perusteella. Työvoimaan lasketaan kaikki 18-74-vuotiaat työlliset ja työttömät vuoden viimeisen päivän perusteella. Ennuste on laadittu erikseen vertaamalla 18-64-vuotiaiden työvoimamäärän ja väestönmäärän suhdetta sekä 65-74-vuotiaiden vastaavaa suhdetta ennustettuihin samoihin ikäluokkiin. Lähde: mikkokesa.fi

Työvoimaennusteen (Mikko Kesä) mukaan Pietarsaaren seudun yhteenlaskettu työvoima vuonna 2040 on 21 424 henkilöä. Tämä tarkoittaa, että työvoimapohja on kriteerien mukainen yhä vuonna 2024.

Työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivalla alueella tarkoitetaan aluetta, jolla työssäkäyntiin liittyvä pendelöinti kuntien välillä tai toiseen kuntaan on yleistä.

Työmarkkinoiden toimivuus lähtökohtaisesti edellyttää esimerkiksi keskuskaupungin, jonne pendelöinti pääasiassa kohdistuu, sisällymistä alueeseen. (HE 207/2022 vp, 12 §)

Pietarsaaren seudun työmatkaliikenne on voimakkaasti painottunut alueen sisälle. Työmatkaetäisyydet ovat alueen sisällä lyhyitä. Pietarsaaren seudun kunnista Kruunupyystä pendelöidään Kokkolan suuntaan siinä määrin että Kruunupyyn voidaan nähdä kuuluvan Kokkolan työssäkäyntialueeseen. Määrällisesti suurinta pendelöinti on Pedersören kunnasta. Seudun pendelöinti kohdentuu enimmäkseen Pietarsaareen.

Pietarsaaren seudun kunnat muodostavat pendelöinnin osalta tiiviin yhtenäisen keskittymän, huolimatta että alue tilastokeskuksen määritelmän mukaan muodosta omaa työssäkäyntialuettaan.

Alueen työpaikkaomavaraisuusaste on 91%. Suurin työpaikkaomavaraisuusaste on Pietarsaareessa (136% ja pienin Luodossa (48%). Luodon työvoimaan suhteutettu pendelöinti on alueen suurinta, 70% kunnan työvoimasta pendelöi.

Elinkeinoelämän rakenteessa Pietarsaaren seutu eroaa Seinäjoen, Vaasan ja Kokkolan seutukunnista tuotantoteollisuuden suuremmalla suhteellisella osuudella. Alueen yritykset ovat osoittaneet olevansa myös vihreän siirtymän ja vastuullisuustyön edelläkävijöitä. Pietarsaaren seudun elinkeinoelämä muodostaa alueelle vahvan vientiklusterin. Alueen vuosittainen vientiarvio on noin 2 miljardia euroa.

Alueella on vahva ja yrittäjähenkinen elinkeinoelämä, sekä paljon kasvavia yrityksiä. Alueen monipuolinen elinkeinoelämä luo resilienssiä.³ Seutukunnan kymmenen suurinta työntekijää ovat Snellmans, Mirka, UPM-Kymmene Oyj, Ab Rani Plast Oy, Oy Nautor Ab, Fresh Sallad Deli Oy Ab, Alerte Ab Oy, OSTP Finland Oy Ab, Baltic Yachts Oy Ab Ltd ja Ekeri Oy.

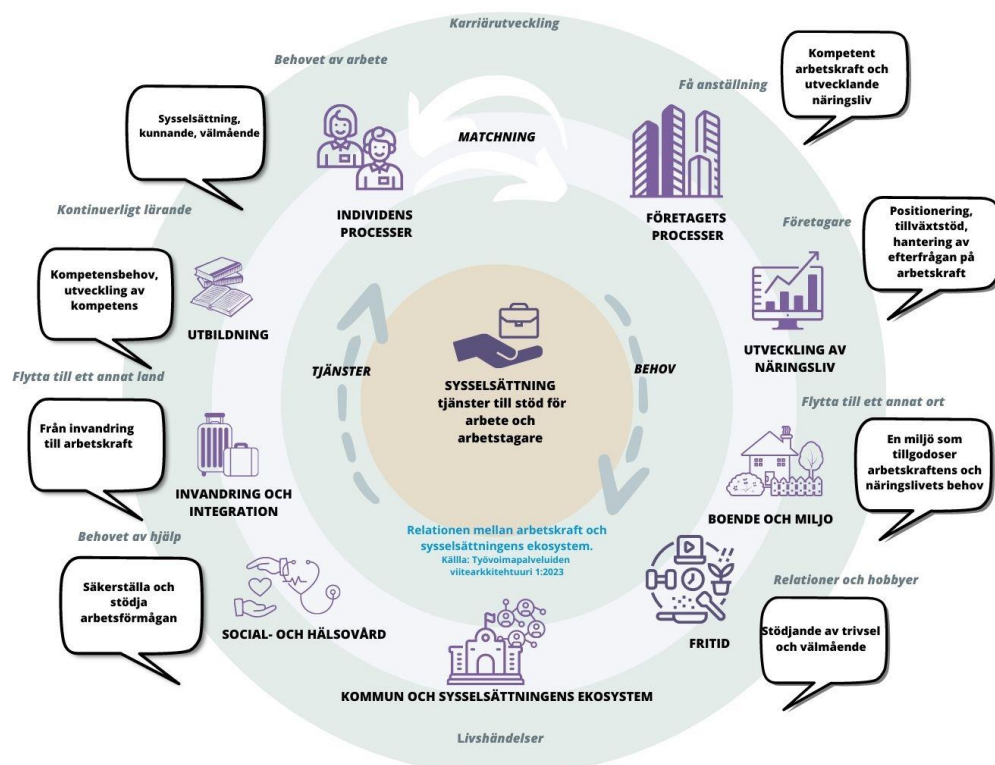
Alueen elinkeinoelämä on voimakkaassa kasvussa ja Kehittämissyhtiö Concordian⁴ arvion mukaan uusien investointien arvo vuosille 2021-2025 on yhteensä 230 miljoonaa euroa. Tämä

³ <https://www.jakobstadsregionen.fi/wp-content/uploads/2021/12/Arbetsplatser-Jakobstadsregionen-FI-scaled.jpg>

⁴ <https://www.jakobstadsregionen.fi/fi/>

tietää yli 2 000 uuden työntekijän tarvetta tulevina vuosina. Pietarsaaren Kehittämisyhtiö Concordian toiminnan tavoitteena on huolehtia seudun veto- ja pitovoimasta, jotta se olisi houkutteleva sekä yrityksille että uusille asukkaille. Concordia tekee myös töitä saavutettavuuden ja monipuolisen työvoiman tarjonnan edistämiseksi sekä tarjoaa maksuttomia yritysneuvonta- ja kehityspalveluita sekä hoitaa alueen seutumarkkinointia.

Työnhakijoiden yhtenäisen palvelukokonaisuuden kannalta on tärkeää, että työ- ja elinkeinopalveluihin läheisesti liittyvät toiminnot kuten kunnalliset peruspalvelut, kotouttamisen palvelut, sosiaali- ja terveystyö, koulutuspalvelut ja elinkeinoelämän palvelut muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, ekosysteemin.

Kuvan lähde: Työvoimajärjestelmän viitearkkitehtuuri

3 Taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen

TE-palveluiden taloudelliset voimavarat koko Pohjanmaalla ovat yhteensä arviolta n. 17,4 miljoonaa euroa. Noin 5 miljoonaa liittyy ns. kiinteisiin kuluihin, mukaan lukien henkilöstökulut, ja noin 12,4 miljoonaa liittyy työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin (koulutukset, valmennukset, palkkatuki, starttiraha). Pietarsaaren seudun kustannusten arvioiminen perustuu laskennallisiin ja karkeisiin arvioihin, joita on saatu valtiovarainministeriön aineistoista, Pohjanmaan ELY keskukselta ja Pohjanmaan TE toimistolta.

3.1 Taloudelliset voimavarat

TE-palvelut 2024 -uudistuksessa kunnille siirtyvistä työllisyyspalveluista muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä. Tätä rahoitetaan kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta. Uusiin valtionosuustehtäviin myönnetään koko maan tasolla täysimääräinen eli 100-prosenttinen valtionosuusrahoitus.

Olemassa olevien suunnitelmien mukaan kunnille siirtyvien TE-palveluiden rahoitus viedään valtionosuusjärjestelmään käyttäen yhdistelmäkriteeriä, jossa 50 prosenttia rahoituksesta kohdennetaan työikäisen väestön perusteella ja 50 prosenttia kohdennetaan laajan työttömyyden käsitteen mukaisen työttömien määrän perusteella.

Laajalla työttömyydellä tarkoitetaan työttömien ja palveluissa olevien yhteismäärää, jolloin myös palveluissa olevat tulevat huomioiduksi valtionosuuksien jakoperusteissa.

Yhdistelmäkriteerillä pyritään kohdentamaan rahoitusta kunnille palvelutarpeen mukaan niin, että kannustavan rahoitusmallin vaikutukset eivät heikkene merkittävästi.

Alueen yhteenlaskettu valtionosuusrahoitus on valtiovarainministeriön painelaskelmakehikon mukaan 4 353 411 euroa. Kunnittain tarkasteltuna se tarkoittaa seuraavaa:

- Kruunupyy 501 024 euroa
- Luoto 376 939 euroa
- Pedersöre 792 954 euroa
- Pietarsaari 2 050 793 euroa
- Uusikaarlepyy 631 701 euroa

Laskennalliseen valtionosuusrahoitukseen siirryttäisiin vaiheittain kahden vuoden aikana, jotta kuntiin kohdistuvat muutokset pysyisivät maltillisina.

Pietarsaaren seudulla TE – palvelut ovat olleet osa Pohjanmaan TE – palveluiden kokonaisuutta ja johtuen TE-palveluiden tuottamisen rakenteesta, on vaikea arvioida Pietarsaaren seudun TE-palveluiden kokonaiskustannusta tarkasti.

TE-palveluiden kuntasiirto ja kompensaatio väestöön nähden

Kunta	TE - palveluiden kuntasiirto (tuhatta)	Työttömyysetuuskien kompensaatio (tuhatta)	Yhteensä (€)	€ /asukas	€ /työtön	€ /laaja työttömyys	€ / työvoima
Pietarsaari	2 050,79	1 435,70	3 516 489	184,1	6 279,4	3 298,8	406,9
Pedersöre	792,95	198,13	991 089	88,7	9 716,6	4 906,4	187,4
Uusikaarlepyy	631,70	345,55	977 252	130,40	10 179,7	4 005,1	286,1
Kruunupyö	501,02	109,26	486 196	86,5	7 409,9	3 965,3	247,9
Luoto	376,94	109,26	486 196	86,5	12 154,9	5 342,8	193,0
Yhteensä	4 353,41	2 351,19	6 704 602	134,5	7 474,5	3 749,8	293,7

Tämänhetkisten tietojen mukaan vuosi 2027 olisi ensimmäinen, jolloin TE-tehtävien rahoitus perustuisi pelkästään valtionosuuskriteereihin. Työllisyyspalvelujen rahoituksessa on käytössä siirtymäaika vuosien 2025 ja 2026 osalta, jolloin rahoitus ei laske suoraan, vaan asteittain kohti täysimääräistä valtionosuuskriteerien mukaista rahoitusta.

Pohjanmaan ELY – keskuksen antaman laskelman mukaan Pietarsaaren seudulle kohdentuneisiin työvoimakoulutuksiin on käytetty vuoden 2022 aikana yhteensä noin 1,85 miljoonaa euroa. Koska hankinnat on tehty alueellisina kokonaishankintoina, on niissä kohdennuksia myös Pohjanmaan TE -alueen muihin kuntiin.

Hankintasopimuksia Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella laadittiin vuonna 2022 yhteensä 127 kpl. Yleisimpiä olivat yhteishankintakoulutussopimukset (56 kpl) ja työvoimakoulutussopimukset (41 kpl). Lisäksi laadittiin valmennuksiin ja alkukartoituksiin liittyviä sopimuksia (19 kpl) ja kotoutumiskoulutuksen sopimuksia (11 kpl).

Hankintasopimusten voimassaoloajat vaihtelevat ja pohjautuvat jatkuvasti arvioitavaan palvelutarpeeseen. Palveluntuottajia Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella oli yhteensä 26 kpl. Hankintojen vaikuttavuudesta työllistymismahdollisuuksien paranemiseen tai työllistymiseen, ei ole saatavilla arviointitietoa.

On huomioitava, että Pietarsaaren alueen kunnilla ollut jonkin verran myös muuta työllistymistä edistävää toimintaa kuten työpajoja, avustuksia eri tahoille sekä kesätyöllistämisiä. Kunnissa on palkattuna myös työntekijöitä, joiden vastuulle on kuulunut työllistymiseen liittyvien asioiden edistämistä ja koordinoimista (työllisyyskoordinaattorit jne.). Näitä kustannuksia ei ole huomioitu valtionosuuden kokonaismäärää laskettaessa.

Kuntien on siis jatkossakin resursoitava työllisyydenhoidon valtionosuuksien lisäksi omaa rahaa työllisyyspalveluihin, jotta nykyinen palvelutaso säilyy. Alueen elinvoiman ja kuntien kilpailukyvyn näkökulmasta tämän resursointi on perusteltua. Uuden kannustavan rahoitusmallin kautta riittävästi resursoituilla ja oikein kohdennetuilla toimilla vaikutetaan suoraan myös kuntien työllisyyden kustannuksiin.

TE-toimistolla on ollut Pietarsaaren seudulla yksi asiakaspalvelupiste Pietarsaassa. Kruunupyön asukkaista osa on etäisyyksien vuoksi asioinut Kaustisen tai Kokkolan palvelupisteissä. Työllisyyspalveluiden osalta neuvontaa on lisäksi tarjottu nuorten monialaista ohjausta tarjoavassa Ohjaamo/Navigator -pisteessä Pietarsaassa. Alueen kuntien yhteispalvelupisteissä on voinut saada TE -toimiston palveluita rajatusti. Valmistelussa ei ole tällä hetkellä käytössä tietoa toimipisteen vuokratkustannuksista.

3.1.1 Kuntarahoituksen muutos

Kuntien työttömyysetuuksista maksamien kuntaosuuksien määräytymisperusteet muuttuvat vuoden 2025 alusta. Uudistuksessa kuntien vastuuta työttömyysturvan rahoituksesta laajennetaan. Ennen vuotta 2025 kunnat maksavat vuosittain korvauksia pitkään työttöminä olleista niin, että yli 300 päivää työttömänä olleesta kunta maksaa Kelalle 50 prosenttia työmarkkinatuen määrästä. Jos työttömyyspäivät nousevat yli tuhanteen, kunta maksaa jatkossa 70 prosenttia tuesta.

Työttömyysturvan kokonaiskustannukset Pietarsaaren seudulla (2022)

Kunta	Etuuden saajat	Maksetut etuudet, €	€ /saaja
Kruunupyy	183	1 030 097	5 638,95
Luoto	92	434 487	4 722,69
Pedersöre	229	1 158 058	5 057,02
Pietarsaari	1 026	6 267 992	6 109,15
Uusikaarlepyy	238	1 363 944	5 730,86
yhteensä	1 768	10 254 578	5 451,74

Vuoden 2025 alusta lähtien kunnat osallistuvat työttömyysturvan rahoittamiseen 100 maksetun työttömyyspäivän jälkeen riippumatta siitä, saako henkilö ansiosidonnaista työttömyyskorvausta, peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea. Rahoitusvastuu alkaa kymmenen prosentin suuruisena, sen jälkeen, kun työnhakijalle on maksettu työttömyysetuutta 100 päivältä, ja se kasvaa portaittain työttömyyden pitkittyessä. Enimmillään kunnan osuus on 50 prosenttia sen jälkeen, kun työnhakijalle on maksettu etuutta 700 päivältä. Kunnan rahoitusvastuu ei myöskään katkea työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavan työttömyysetuuden osalta. Korvaus kunnille lasketaan poikkileikkaustilanteessa ja korotetaan vuosittain indeksillä. Jatkossa kuntien työttömyysturvamenot määräytyvät työttömänä olleiden työnhakijoiden perusteella.

Suuren rakennemuutoksen tapahtuessa työttömyysturvan kustannukset voivat siis nousta korkeiksi. On myös huomioitava, että pelkkä työttömän aktivointi eli palveluihin ohjaaminen ei enää vaikuta kunnan rahoitusvastuuseen työttömyysturvasta. Poikkeuksena tästä kansainvälistä suojelua saavat henkilöt ja heihin rinnastettavat maahanmuuttajat, joiden osalta kunnalla ei kuitenkaan ole rahoitusvastuuta työmarkkinatuesta kolmen vuoden ajalta ensimmäisestä kotikuntamerkinästä. Muiden maahanmuuttajien osalta rahoitusvastuuta ei ole yhden vuoden ajalta (HE 207/2022.)

Työttömyysturvan kustannukset, Pietarsaaren seutu

Kunta	Asukasluku (2019)	Nykytila (2019), €	Uudistus (2019), €	Muutos (2019), €	Muutos Vuoden 2022 Tasossa, €	Muutos Vuoden 2022 Tasossa, €/Asukas
Kruunupyy	6 428	117 295	276 690	159 394	169 725	26
Luoto	5 417	10 258	81 920	71 662	76 307	14
Pedersöre	11 081	94 696	249 940	155 244	165 306	15
Pietarsaari	19 208	761 301	2 152 494	1 391 193	1 481 363	77
Uusikaarlepyy	7 464	50 959	326 501	272 542	290 207	39
Yhteensä	49 598	1 035 509	3 087 545	2 050 035	2 182 928	34,2

Uuden rahoitusmallin mukaisesti kuntien lisääntyvä rahoitusvastuu työttömyysetuuksista kompensoitaisiin kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta poikkileikkaushetken mukaisena. Kompensaation kuntakohtaista kohdentumista ei jälkikäteen tarkistettaisi, joten kunta, joka

pystyisi lyhentämään työttömyysjaksoja ja ehkäisemään pitkäaikaistyöttömyyttä hyötyisi tästä taloudellisesti. Tämä muodostaa kunnille kannusteen pyrkiä edistämään työllisyyttä mahdollisimman tehokkaasti (HE 207/2022.)

3.2 Henkilöstövoimavarat

TEM:n kunnille toimittaman valmisteluaineiston laskelmien mukaan Pietarsaaren seudun työllisyysalueelle siirtyvän henkilöstön määrä on 24 työntekijää. Pohjanmaan TE - toimiston ilmoittaman tiedon mukaan Pietarsaaren toimiston henkilöstöresurssi on kohdentunut seuraavasti:

Työvälytys- ja rekrytointipalveluissa, 12 työntekijää, joista;

- Alkupalvelut, neljä (4)
- Rekrytointipalvelut viisi (5)
- Työnantajapalvelut kolme (3)

Ohjaus- ja osaamispalveluissa, kymmenen (10) työntekijää

- valtakunnallinen puhelinpalvelu yksi (1)
- Jatkuvan oppimisen palvelut kaksi (2)
- Työvoimakoulutus ja nuorten palvelut (3)
- Koto-palvelut kaksi (2)
- Tuetun työllistämisen palvelut neljä (4)

Liikkeenluovutuksen perusteella siirtyviä työntekijöitä on 24. Toimiston organisaatiossa on lisäksi ollut koko alueen kanssa jaettu palvelualuejohtajaresurssi sekä työnvälitys- ja rekrytointipalveluissa että ohjaus- ja osaamispalveluissa. Käytössä on ollut myös markkinoinnin tukipalveluiden viestintäasiantuntija, niin ikään jaettuna resurssina. Laskennallinen henkilötyövuosien määrä Pietarsaaren yksikölle on ollut yhteensä 25,72htv.

Arvioitu tarvittava todellinen henkilötyövuosien määrä Pietarsaaren seudun työllisyysalueella TE – palveluiden tuottamiseen, perustuen uuteen asiakaspalvelumalliin ja huomioiden alueen erityistarpeisiin kehittää työnantajapalveluita, kohtaannon rakenteita sekä alueellista ekosysteemiä sekä tulossa olevan uuden TE-digin edellyttämä resurssi, on vähintään 27 työntekijää. Tämän perusteella työvoimatoimiston henkilöstökulut olisivat arviolta noin 1,6 miljoonaa euroa vuodessa. Henkilöstöön liittyviä kustannusarvioita on mahdotonta ennakoida tarkasti sillä siirtyvän henkilöstön määrä, osaaminen on vielä avoinna.

Toiminnoittain eniten henkilöstöresurssia Pietarsaaren seudulla vievät tällä hetkellä työllistämissuunnitelmien laatiminen (n. 30%). työnhakijoiden alkupalvelut (n. 12%), työnvälityspalvelut henkilöasiakkaille (n. 10%) ja henkilöasiakkaiden tieto- ja neuvontapalvelut (7,5%).

HTV:n laskennallinen jakautuminen toiminnoittain alueella

ELY-keskus	HTV-arvio	%
Pohjanmaan ELY-keskus	25,72	100,0%
TE-toimisto	24,33	94,6%
Työllistämissuunnitelma	7,66	29,8%
Työnhakijan alkupalvelut	3,04	11,8%
Työnvälityspalvelut henkilöasiakkaille	2,55	9,9%
Henkilöasiakkaan tieto- ja neuvontapalvelut	1,94	7,5%
Monialainen työllistymissuunnitelma ja aktivointisuunnitelma	1,47	5,7%
Rekrytointipalvelut työnantajille	1,31	5,1%
Ammatillisten työvoimakoulutusten koordinointi	0,94	3,7%
Työttömyysturvatehtävät	0,92	3,6%
TE-liive	0,83	3,2%
Palkkatuki ja velvoitetyöllistäminen	0,54	2,1%
Ammatinvalinta ja uraohj.	0,46	1,8%
Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella	0,42	1,6%
Työ- ja koulutuskokeilut	0,39	1,5%
Kotoutumissuunnitelma	0,35	1,4%
Kotoutumiskoulutusten koordinointi	0,32	1,2%
Starttiraha	0,29	1,1%
Kansainvälinen työnvälitys ja työvoiman liikkuvuus	0,28	1,1%
Valmennuspalveluiden koordinointi	0,25	1,0%
Yritysneuvonta	0,19	0,8%
Toiminnan kehittäminen, kokeilut ja pilotit	0,13	0,5%
Kohdentamaton työ	0,02	0,1%
Työelämän kehittäminen	0,01	0,1%
TE-palveluiden maksustustehtävät	0,01	0,0%
Työvoima- ja yrityspalveluiden hankinta, kilpailutus ja seuranta	0,00	0,0%
Osaamisen kehittämisen koordinointi ja suunnittelu	0,00	0,0%
TE-palvelujen tulosohjaus- ja kehittäminen	0,00	0,0%
KEHA-keskus	0,79	3,1%
KEHA-keskus yhteensä	0,79	3,1%
ELY-keskus	0,60	2,3%
Työvoima- ja yrityspalveluiden hankinta, kilpailutus ja seuranta	0,59	2,3%
Osaamisen kehittämisen koordinointi ja suunnittelu	0,01	0,1%
Yhteensä	25,72	100,0%

Taulukko sisältää laskennallisen arvon henkilötöyvuosista pohjautuen laajan työttömyyteen, työvoimaan sekä seuraaviin henkilöstöhallinnon tietoihin perustuen:

1. **TE-TOIMISTOT** (toimintamenot, sis. mom. 32.01.03.2), toimintayksiköiden hallinnolliset toiminnot vyörytetään oman toimintayksikön substanssitoiminnoille (TYKS 8:lla merkittä).
2. **ELY-KESKUKSET YHTEENSÄ** (toimintamenot). Toiminnot vyörytettyinä: Sisältää poissaolot, sekä toimintayksikön omat hallinnolliset työt, mutta ei ELYn omien yhteisten yksiköiden osuutta, eikä KEHAN tai TE-ASPAN osuutta. Rajattu vain ELY toimintamenomäärärahat ja E-vastuualueen toimintayksiköt (pl. maaseutu ja kalat).
3. **KEHA-KESKUS** (valtakunnallinen yksikkö), **YHTEENSÄ** (toimintamenot)
4. **TE-asiakaspalvelukeskus** (valtakunnallinen yksikkö) (toimintamenot), Kaikki toiminnot ilman vyörytystä.

Toimintojen suhteellinen osuus on puhtaasti laskennallinen, eikä sellaisenaan vastaa siirtyvää henkilöstön määrää tai siirtyvän henkilöstön osaamista. Arvion perusteella voidaan kuitenkin muodostaa kuvaa erilaisten työtehtävien keskittämisen mahdollisuuksista, osaamis- ja kehittämistarpeista tai työvoimaviranomaisten keskinäisen vuorovaikutuksen tarpeellisuudesta.

Tämä henkilöstöresurssien jakautumista kuvaava tilanne on kuitenkin puhtaasti laskennallinen johtuen TE- palveluiden tavasta jakaa työntekijöiden resursssia ja osaamista koko toiminta-alueensa sisällä, Siten tämä ei kuvaa siirtyvän henkilöstön tosiasiallista osaamista tai määrää.

Henkilöstön jakautuminen eri tehtäviin selviää lopullisesti vasta vuoden 2024 aikana kun TE-toimistolta työllisyysalueelle siirtyvän henkilöstön määrä ja osaamine on selvillä ja kuntien

määräaikaisten resurssien jatkuminen varmistuu kuntien budjettiratkaisujen yhteydessä.

Työllisyysalueiden ja sinne siirtyvän henkilöstön määrän varmistuessa ja valmistelun edetessä, osallistetaan henkilöstö aktiivisesti mukaan muutosvalmisteluihin sekä uuden toimintakulttuurin rakentamiseen. Muutosvaiheessa tuetaan aktiivisin toimin siirtyvän henkilöstön työhyvinvointia ja turvataan eri toimin hallittu siirtyminen uusiin organisaatioihin. Henkilöstöä myös informoidaan käytännön muutoksista esimerkiksi työehtosopimusten muutoksista ja niiden vaikutuksista. Työllisyysalueelle laaditaan erillinen henkilöstön muutoksen tuen ja organisaation toimintakulttuurin rakentamisen osallistava suunnitelma vuodelle 2024.

On huomioitava, että alueen kunnissa on tällä hetkellä mm. työllisyyskoordinaattoreita, työhönvalmentajia, työelämäohjaajia ja muita työllisyyspalveluja tekeviä henkilöitä, joista osa toimii virkasuhteessa. Viranomaistoimivallan siirtämisestä sovitaan erikseen työllisyysalueen ja sen jäsenkuntien kesken, kun työllisyysalue valmistelu etenee ja suunnitelmien yksityiskohdat tarkentuvat.

3.3 Palveluiden tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut

Työllisyyspalvelun tehtävänä on edistää osaavan työvoiman saatavuutta ja kuntalaisten työllistymistä ja toimeentuloa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi järjestetään sekä lakisääteisiä että yleiseen toimialaan kuuluvia työllisyys-, kotoutumis- ja maahanmuuttopalveluita.

Kunnille siirtyvät tieto-, neuvonta- ohjauspalvelut sekä työnvälityksen palvelut niin henkilöasiakkaille kuin yrityksille ja työnantajille. (Kuva: Kuntaliitto)

Henkilöasiakkaan palvelut	Yritys- ja työnantajapalvelut (TA)	Valtion tehtäviä
Tieto- neuvonta ja ohjauspalvelut Työnvälitys (ml. kansainvälinen työnhaku)		
- Työnhakijan lakisääteinen palveluprosessi (POMA) - Palvelutarpeen arviointi, työnhakukeskustelut ja asiakassuunnitelmien laatiminen sekä palveluohjaus: - Asiantuntija-arvioinnit - Työ- ja koulutuskokeilu, työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu, palkkatuki ja oppisopimus - Valmennuspalvelut - Viranomaispäätökset ja –lausunnot - Kulukorvaukset - Monialaiset yhteispalvelut TYP ja ”nuorten TYP” - Aktivointisuunnitelma - Kotopalvelut - Työkykykoordinaattorin palvelut - Muutosturvapalvelut	<i>Alkavan yrityksen palvelut</i> - Starttiraha - Valmennus- ja koulutuspalvelut <i>Työnantaja- ja yrityspalvelut</i> - Työnantaja- ja yrityskäynnit - Työpaikkailmoitukset (ml. EURES ja kolmansien maiden työnhaku) - Ehdokashaku, esittely ja ehdokasasettelu - Työtarjoukset - Rekrytointitilaisuudet ja kampanjat - Yhteishankintakoulutukset - Palkkatuki - Työkokeilu (sopimukset) - Työolosuhteiden järjestelytuki - Vuorotteluvapaa - Muutosturvapalvelut	- Kansallisten suuryritysten työnvälitys - Äkillisten rakennemuutostilanteiden palvelut - KV-rekrytointi (Work In Finland) ja EURES - Työlupatehtävät - TE-live - TE-digi - Oikeudellisen tuen palvelut - Työttömyysturvatehtävät (vaativat asiantuntijalausunnot) ja valtakunnallinen työttömyysturvaneuvonta - Palkkaturvatehtävät - TE-ASPA - Onni- matalan kynnyksen mielen hyvinvoinnin palvelut nuorille - Toimivien PK-yritysten kehittämispalvelut ja BF-palvelut
Johtaminen ja kehittäminen Hallinto- ja tukipalvelut Digitaaliset palvelut		

Uudistuksen tavoite on vahvistaa työllisyyttä ja lisätä työ- ja elinkeinopalveluiden saatavuutta ja vaikuttavuutta. Tämä toteutuu, kun palvelut tuodaan lähelle asiakasta sekä osaksi laajaa kunnan ekosysteemiä. Kokonaisuus tukee alueen kilpailukykyä ja elinvoimaa.

Palveluiden tuottamisessa tunnistetaan ja huomioidaan erikseen heikommassa asemassa olevat asiakkaat kuten pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset, ikääntyneet, nuoret ja maahanmuuttajat. Ennakoivasti pyritään huomioimaan myös työelämässä, mutta silti haavoittuvassa asemassa olevat, kuten kielitaidottomat/heikon kielitaidon omaavat maahanmuuttajat, pienyrittäjät/kevytyrittäjät, osa-aikatyöntekijät sekä rakennemuutosaloilla työskentelevät. Näiden ryhmien työllistymisen mahdollistaminen, edistäminen ja tukeminen edellyttää yhteistyötä erityisesti hyvinvointialueen kanssa.

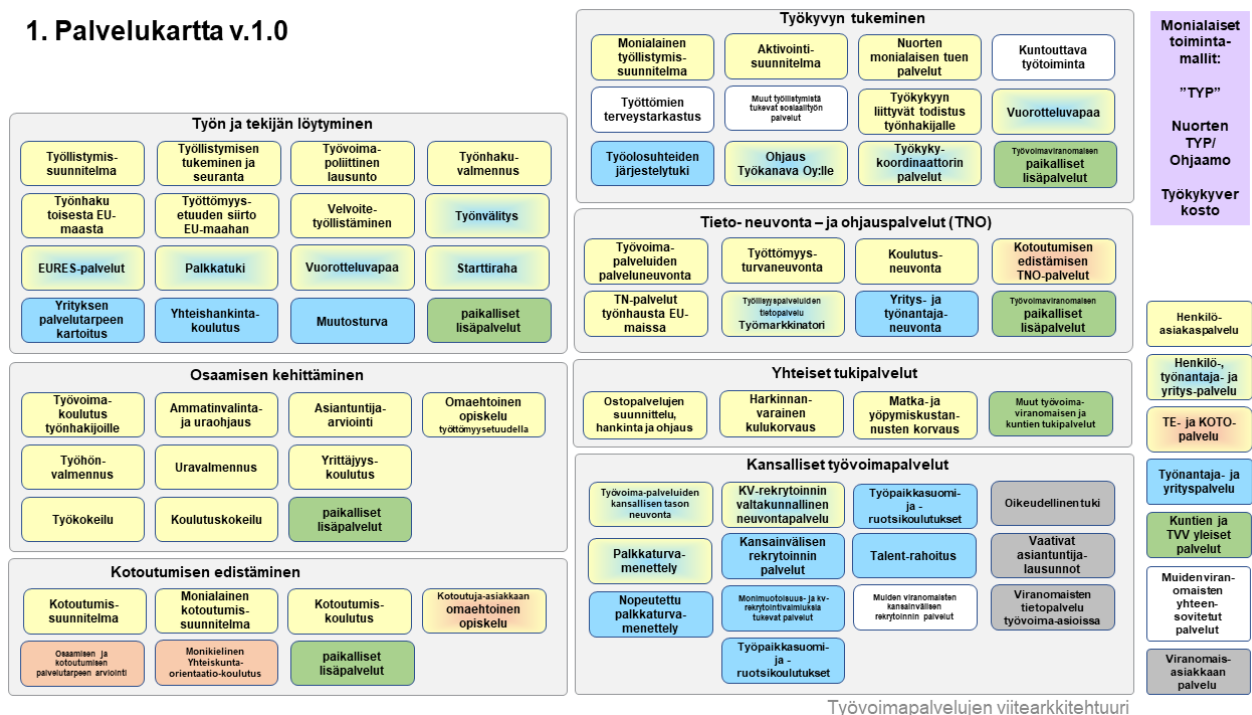
Heikommassa ja haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien asiakkaiden tilanteeseen vaikuttamiseksi tehdään laajaa yhteistyötä myös muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyössä kehitetään erityisesti seuraavia;

- asiakkaan työkyvyn arviointiin liittyvien prosessit ja työttömien terveystarkastukset
- osatyökykyisten välityömarkkinat ja kuntien rooli työelämään "siltaavana" työnantajana
- palkkatuen hyödyntämismahdollisuudet ja kohdennettu tiedotus
- kuntoutuspalveluiden hyödyntäminen
- kielitaidottomien/heikon kielitaidon asiakkaiden palveluprosessien tarkistaminen ja kulttuurisensitiivisyys ohjauksessa
- Monimuotoisten koulutusmahdollisuuksien kehittäminen oppisopimuksellisilla täsmäkoulutuksilla ja opinnollistamisen keinoin sekä koulutuskokeiluilla

Pietarsaaren seudun työllisyysalueen palveluiden tuottamisen ja kohdentamisen ratkaisuihin hyödynnetään, noudetaan ja tarkastellaan yksityiskohtia työ- ja elinkeinoministeriön, KEHA -keskuksen ja kuntaliiton työvoimapalveluiden viitearkkitehtuuriin nojaten. Kyseessä on lainsäädännön vaatimukset täyttävä ja loppuasiakkaiden tarpeet huomioiva arkkitehtuurikehys, jonka ohjaamana viranomaiset voivat järjestää ja tuottaa työvoimapalvelut sekä niitä tukevan tiedolla johtamisen. Viitearkkitehtuurin kuvauksen on ensisijaisesti tarkoitus palvella tulevaisuuden työvoimaviranomaisia ja KEHA-keskusta, jotka tulevat vastaamaan työvoimapalveluiden paikallisten ja kansallisen tason arkkitehtuurien kehittämisestä, toimivuudesta ja yhteensovittamisesta.

Kuvan lähde: Oy Mikko Kesä

1. Palvelukartta v.1.0

Työvoimapalvelujen viitearkkitehtuuri

3.3.1 Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen

Pietarsaaren seudun työvoimapalveluita tarjotaan Pietarsaaren palvelupisteellä. Palveluita on lisäksi saatavilla rajatusti työllisyysalueen kuntien yhteispalvelupisteillä sekä nuorille

kohdennetulla Ohjaamo/Navigator pisteellä ja Pietarsaaren seudun kotouttamisyksikön tiloissa, jossa palvellaan maahanmuuttajia näiden maahantulon syistä riippumatta.

Palveluita tarjotaan fyysisesti, puhelimitse sekä videoyhteydellä (etäpalvelut, asiakkaan omatoimisesti käytettävät verkkopalvelut). Työllisyyspalvelut tuotetaan hybridimallilla, jossa kasvokkain tapahtuvat asiakastapaamiset, kuvallisen etäyhteyden välityksellä tapahtuvat kohtaamiset sekä puhelin- ja digipalvelut muodostavat tarkoituksenmukaisen asiakaspalvelukokonaisuuden. Työnhakijoiden ja työnantajien kohtaannon palveluina hyödynnetään itsepalvelukäyttöön suunniteltuja palveluita. Palveluiden tuotannossa hyödynnetään työvoimapalveluiden keskitettyjä tietojärjestelmiä. Näitä ovat työmarkkinatori, asiakkuudenhallinnan tietojärjestelmät, yleinen avustusjärjestelmä, aluehallinnon asiointipalvelu, keskitetty asianhallintajärjestelmä sekä raportointi- ja analytiikkaratkaisut.

Palveluita tuotetaan ajanvarauksella sekä rajatusti drop-in periaatteella Pietarsaaren toimipisteellä. Palveluita tarjotaan suomeksi ja ruotsiksi sekä tarvittaessa tulkkiavusteisesti. Palveluita tuotetaan tiloissa, jonne on esteetön kulku.

3.3.2 Palveluiden tuottaminen ja kohdentuminen

Pietarsaaren seudun työllisyysalue tuottaa työ- elinkeinopalveluiden lakisääteiset ja muut lakiin perustuvat palvelut. Palveluiden lähtökohtina ovat henkilöasiakkaan palveluissa työllistyminen tai yrityksen perustaminen ja työntajapalveluissa osaavan työvoiman löytyminen. Työllisyysalueen työvoimapalveluiden vaikuttavuuden parantaminen tapahtuu tiedolla johtamisen keinoin toimintaan kohdentuvan vaikuttavuus – ja kustannusseurannan sekä työllisyysalueen talousseurantaan ja kuntien lausumisiin perustuen.

Palveluiden järjestämisen lähtökohtana on tuottaa palvelut aiempaa kustannustehokkaammin ja vaikuttavimpina. Lakisääteisenä järjestettäviä palveluita ovat;

- työnvälityspalvelut
- tieto- neuvonta ja ohjauspalvelut
- valmennukset, työvoimakoulutukset sekä muutosturvakoulutukset
- henkilöasiakkaan palveluprosessiin kuuluvat asiantuntija-arvioinnit
- työ- ja koulutuskokeilut
- työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu

Työllisyysalueen omana palvelutuotantona järjestetään;

- työnantajalle ja henkilöasiakkaille myönnettävät tuet ja korvaukset
- työnvälitys
- pääasialliset tieto- neuvonta – ja ohjauspalvelut
- osa valmennuksista
- osa asiantuntija-arvioinneista
- osa työkokeiluista.

Pietarsaaren seudun työllisyysalueen kunnat tarjoavat lisäksi palkkatukityöpaikkoja. Keskeisellä sijalla ovat myös palveluekosysteemin tuottamat palvelut sekä kuntien nk. yleisen toimialan mukaiset palvelut. Työllistämistukia sekä palkkatukia pyritään tietoisesti suuntamaan erityisesti yrityksille, joissa tilastojen mukaan vaikuttavuus on korkeinta. Työllisyysalueen palveluntuotannossa ostopalveluna järjestetään valmennukset, asiantuntija-

arviointit (osittain), työvoimakoulutukset ja muutosturvakoulutukset sekä työ- ja koulutuskokeilut.

Työllisyyspalveluiden *uuden palvelumallin* ja lain mukaan kaikki uudet työnhakijaksi ilmoittautuneet asiakkaat tulee kontaktoida kasvokkain viiden arkipäivän kuluttua työnhakijaksi ilmoittautumisesta. Asiakkaita kontaktoidaan määräjain 2-4 kertaa kuukaudessa kasvokkain tai sähköisin työkaluin asiakkaan tilanne ja tarpeet huomioiden. Omavalmentajille on suunniteltu 5 kasvokkain tapahtuvaa asiakastapaamista lähipäivinä ja 25 kasvokkain tapahtuvaa asiakastapaamista 3 viikossa. Loput asiakaskontaktointit, jotka eivät vaadi kasvokkain tapahtuvaa asiointia, voidaan toteuttaa sähköisin palveluin ja puhelimitse etänä hybridimallin mukaan. Omavalmentajuus edellyttää aktiivista vuorovaikutusta asiakkaan kanssa, ohjaamista, opastamista, sparrausta, mentorointia, kannustamista ja motivointia. Aktiivinen ja kasvokkain tapahtuva asiakastyö on myös asiakkaan aktivoitumisen ja työllistymisen näkökulmasta tehokkainta. Työllisyysalueen resurssoinnissa huomioidaan henkilöstöresurssin riittävyys palvelumallin näkökulmasta.

Työllisyyspalveluiden toimintaympäristö sisältää monialaisen yhteistyön kautta monia eri toimijoita ja toimintamuotoja. Kaikki työllisyyspalvelut perustuvat monituottajamalliin, jossa oman työn lisäksi on mukana laaja joukko muita viranomaisia, oppilaitoksia, palveluntuottajia ja kolmannen sektorin edustajia. Palveluissa tunnistetaan rajapinnat eri toimintoihin tietoisesti seudun työllisyysalueen ekosysteemiä rakentamalla.

Työllisyysalueen yhteistyössä painottuu *monialainen yhteistyö* kunnallisten palveluiden (mm. nuorisopajat, kotouttamisyksikkö) kolmannen sektorin toimijoiden (mm. After Eightin nuorten pajat ja etsivä nuorisotyö), koulutusorganisaatioiden sekä elinkeinoelämän kanssa. Yhteistyötä tehdään myös yksityisten henkilöstöalan yritysten kanssa.

Työllisyysalue muodostaa ja sittemmin ylläpitää *työllisyyden monialaista yhteistyöverkostoa*, jonka tavoitteena on rakentaa tilannekuvaa ja vuoropuhelua toimijoiden välillä, havainnoida ja tunnistaa työllisyyden, työttömyyden ja elinvoiman heikkoja signaaleja sekä tunnistaa ja korjata palveluiden puutteita ennakoivan ja nopean reagoinnin kautta.

Keskeinen rajapinta työllisyyspalveluilla on *hyvinvointialueen* kanssa. Pietarsaaren seudun kunnat kuuluvat Pohjanmaan hyvinvointialueeseen. Hyvinvointialueen työikäisten sosiaali- ja terveyspalveluissa tavoitteena on ennaltaehkäistä hyvinvointiin ja terveyteen liittyvien ongelmien syntymistä, tukea ja auttaa moniammatillisesti asiakkaita ja heidän läheisiään hyvinvointiin, terveyteen, elämänhallintaan, työhön, opiskeluun tai toimeentuloon liittyvissä asioissa, tukea ja ylläpitää työ- ja toimintakykyä, työssä jatkamista, kuntoutumista, palveluja suunnitellaan, kehitetään ja arvioidaan yhteistyössä asiakkaiden, kuntien, kolmannen sektorin ja yksityisten palveluntuottajien kanssa edistämällä osallisuutta ja turvallisuutta muuttuvassa yhteiskunnassa.

Hyvinvointialueella toimii työkykytiimi, TYP palvelut sekä kuntouttavan työtoiminnan palveluita. Kuntouttavan työtoiminnan palvelukokonaisuutta ja palveluverkkoa ollaan uudelleen organisoimassa. Hyvinvointialueen kanssa rakennetaan yhteistyötä asiakasprosessien osalta työkyvyn arvioinnin, työllisyyden ja kuntouttavan työtoiminnan rajapinnalla.

Alueen elinkeinoelämän työvoimatarpeiden lähtökohdista katsoen erityisesti *työvoima- ja yrityspalveluiden vaikuttavuutta* tullaan kehittämään laaja-alaisesti eri toimenpiteillä, kuten kehittämällä henkilöstön valmennuksellista työllistymiseen ja työnvälitykseen tähtäävää työtöytä. Yhteys alueen työnantajiin on aktiivista.

Työllisyysalue rakentaa itsenäisesti ja kehitysyhtiö Concordian tuella aktiivisen yhteistyön alueen yrityksiin elinkeinopalveluiden osalta. Työ- ja elinkeinopalveluiden yhteyttä vahvistetaan edistämään työnvälitystä ja tukemaan kohtaantoa. Kansainvälisen rekrytoinnin ja siihen liittyvien asettautumispalveluiden osalta tuetaan työnantajia kehittämällä ohjaus- ja neuvontapalveluita.

Maahanmuuttajien osalta yhteistyötä tehdään koulutusorganisaatioiden, Kelan ja etenkin kotouttamisyksikön kanssa. Tarvittaessa myös muiden toimijoiden kanssa. Nuorten asiakkaiden kanssa keskeisiä toiminnallisia yhteistyökumppaneita ovat etsivän nuorisotyön tekijät ja nuorten pajat.

Nuorten palveluiden osalta Pietarsaaren työllisyysalue vastaa työvoimaviranomaiselle asetettuun tehtävään, jonka mukaan työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle. Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu on viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia. Palvelun tulee olla nuorten helposti saavutettavissa.

Alueella laaditaan arvio alueen nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta ja neuvotellaan koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueen nuorten yhteispalvelun järjestämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi. Arvioidaan Ohjaamopalvelut nuorten monialaisen tien yhteispalveluna.

Toiminnallista ja strategista yhteistyötä rakennetaan tarpeen mukaan ja alueelliset toimijat ja ekosysteemi tunnistaen.

3.3.3 Hankinnat

Pohjanmaan TE-toimiston julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaiset palveluhankinnat koskevat koulutuksia, valmennuksia ja muita hankittuja palveluja, kuten starttirahalausuntoja ja maahanmuuttajien alkukartoituksia. Hankintasopimukset koskevat tänä päivänä laajoja alueita, eikä sopimuksia tai niiden tilityksiä voi jakaa helposti kunnittain, seutukunnittain tai edes maakunnittain.

KEHA:sta tammikuussa 2022 saatujen maksatustietojen mukaan Pohjanmaan TE -alueen siirtynyttä vuoden 2021 määrärahaa ja vuoden 2022 siirtomäärärahaa on maksettu vuonna 2022 yhteensä 7 494 804 euroa, ja se jakaantui seuraavasti: koulutukset 5 603 422 euroa, valmennukset 1 597 932 euroa ja kokeilut ja asiantuntija-arvioinnit 293 449 euroa.

Tällä hetkellä muilta toimijoilta hankittavia palveluja ovat mm. työvoimakoulutukset, uravalmennukset, työnhakuvalmennukset, asiantuntija-arvioinnit, rekrytointikoulutukset ja osa työhönvalmennuksista. Näitä hankintoja tullaan tekemään myös jatkossa.

Pohjanmaan ELY-keskuksen toimittamien tietojen mukaan kaikkia hankintojen mukaisia koulutuksia ja valmennuksia, ei aina ole saatu käynnistymään vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Kaikkein hankintojen osalta onkin syytä tehdä jo valmisteluvaiheessa laajempi kokonaistarkastelu, jossa arvioidaan hankintojen vaikuttavuutta ja kohdentamista.

Palveluiden vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden arvioinnilla pyritään varmistamaan asiakkaan ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaavat, vaikuttavat työvoimatoimet alueella. Valmisteluvaiheessa Pohjanmaan ELY -keskus on ilmaissut huolensa alueen mahdollisen pilkkoutumisen aiheuttuvan haasteita kustannustehokkaille hankinnoille.

Moni aiemminkin työvoimakoulutuksen ja valmennuksen palveluita tarjonneista toimijoista toimii kuitenkin laajalla, useamman työllisyysalueen alueella. Osa työnhakijoista voi tarvita erityisalan koulutusta, jonka järjestäminen edellyttää valtakunnallista hankintaa. Lisäksi huomioidaan tilanteet, joissa työnantajien kanssa järjestettävät koulutukset edellyttävät yliajallisia tai jopa valtakunnallisia hankintoja.

Onkin selvää, että hankintojen osalta yksikään työllisyysalue ei voi toimii täysin yksin ja itsenäisesti vaan hankintojen kokonaisuus edellyttää aina valmiutta rakentaa yliajallista yhteistyötä ja valtakunnan tason hankintatoimintaa. Tästä näkökulmasta voidaankin katsoa, että hankintakokonaisuuden onnistuminen on enemmän osaamisen ja yhteistyövalmiuden kuin työllisyysalueen kokoon liittyvä kysymys.

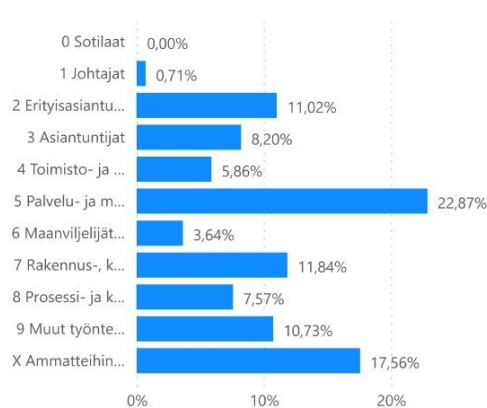
Pietarsaaren seudun työllisyysalueen tavoitteena on rakentaa toimivaa yhteistyötä työllisyysalueiden välille ja näin sujuvoittaa myös yhteistoimintaa hankintojen osalta ja esimerkiksi asiantuntijapalveluiden osalta. Yhteistyöllä voidaan paremmin tuottaa kustannustehokkaita ja vaikuttavia palveluita myös pienille asiakasryhmille. Pietarsaaren seudun kuntien osalta yhteistyö on myös mahdollisuus kehittää osaavan työvoiman saatavuutta, varmistaa kaksikielisten palveluiden saatavuus ja huomioida alueen kuntien väestön työssäkäynti ja palveluasointi sekä Vaasan että Kokkolan suuntaan.

Työllisyysalueen hankintaosaaminen varmistetaan yhteistyöllä ja alueen hankintaosaamista yhdistämällä. Pietarsaaren seudun työllisyysalueen sisällä kunnat voivat myös itsenäisesti hankkia nk. yleisiä työllisyyttä edistäviä palveluita.

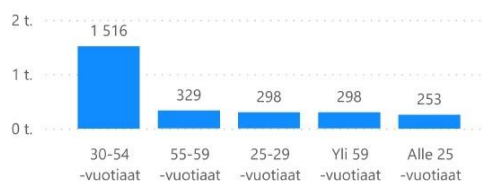
3.3.4 Työnhakijarakenne

Pietarsaaren seudun kuntien työnhakijarakennetta tarkasteltaessa (n=2694) ammattiryhmistä suurin ryhmä on palvelu- ja myyntityöntekijät (n. 23%), ammatteihin luokittelemattomat ryhmät (n.18%), rakennus-, korjaus-, ja valmistustyöntekijät (n. 12%), erityisasiantuntijat (n.11%) ja muut työntekijät (n.11%). Noin 56% hakijoista on iältään 30-54 vuotiaita, n.24% on yli 55 vuotiaita, 11% on 25-29 vuotiaita ja alle 25 vuotiaita on noin 9%. Hakijoista 38% on toisen asteen koulutus, n.22% on ainoastaan perusaste ja n.12 % koulutusaste ei ole lainkaan määriteltävissä. 9% on alemman korkeakouluasteen tutkinto, n.7% alin korkea-asteen tutkinto ja n.5% ylempikorkeakoulututkinto. Ylioppilas tai muu toisen asteen yleissivistä tutkinto on noin 5,5% hakijoista. Pietarsaaren seudulla on yhteensä 473 rakennetyöttöntä ja 191 pitkäaikaistyöttöntä.

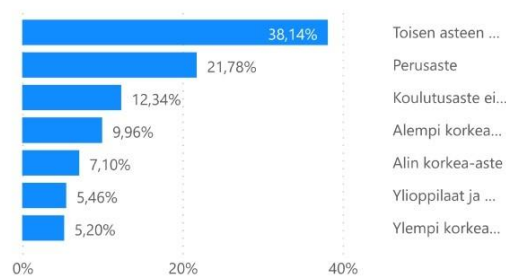
Ammattiluokitus	Työnhakijaa
0 Sotilaat	0
1 Johtajat	19
2 Erityisasiantuntijat	297
3 Asiantuntijat	221
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	158
5 Palvelu- ja myyntityöntekijät	616
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	98
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	319
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	204
9 Muut työntekijät	289
X Ammatteihin luokittelemattomat ryhmät	473
Yhteensä	2 694

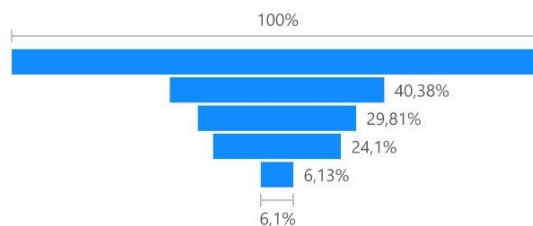
Ikärakenne	Työnhakijaa
30-54 -vuotiaat	1 516
55-59 -vuotiaat	329
25-29 -vuotiaat	298
Yli 59 -vuotiaat	298
Alle 25 -vuotiaat	253
Yhteensä	2 694

Koulutusaste	Työnhakijaa
Toisen asteen ammatillinen	1 026
Perusaste	586
Koulutusaste ei määriteltävissä	332
Alempi korkeakouluaste	268
Alin korkea-aste	191
Ylioppilaat ja muu toisen asteen yleissivistävä	147
Ylempi korkeakoulu-, tutkijakoulutusaste	140
Yhteensä	2 690

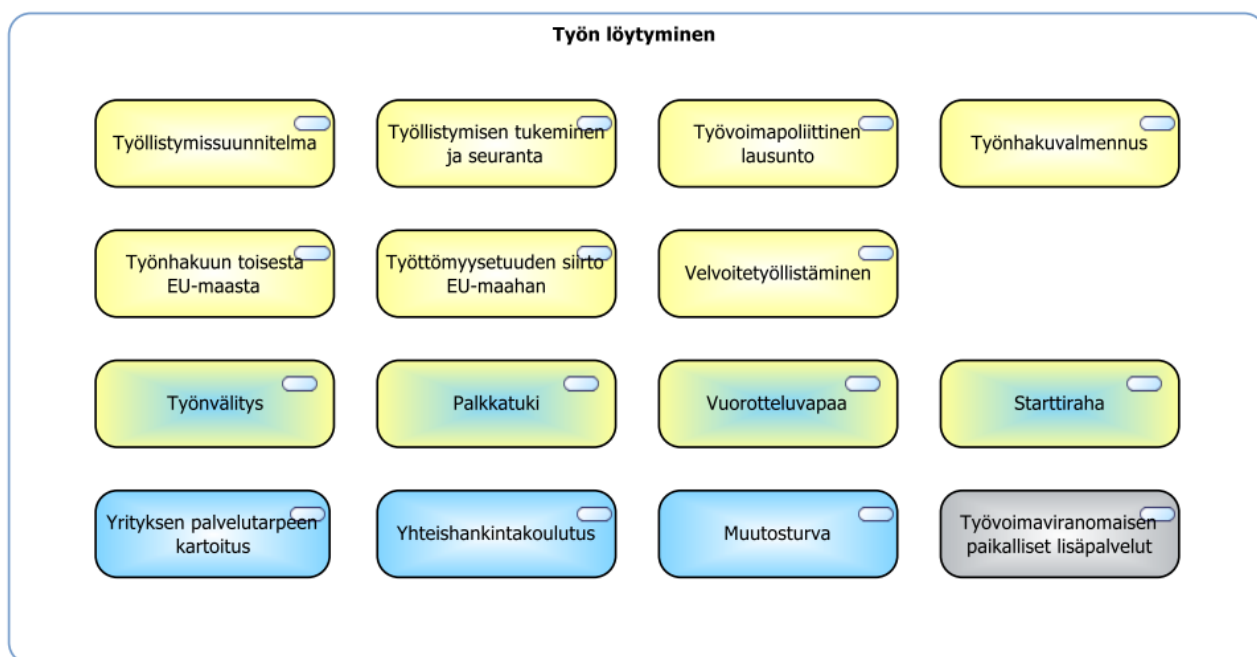

Rakennetyöttömyys	Työnhakijaa
Rakennetyöttömät yhteensä	473
Pitkäaikaistyöttömät	191
Palveluilta työttömäksi jääneet	141
Rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät	114
Palveluilta palveluille siirtyneet	29
Yhteensä	948

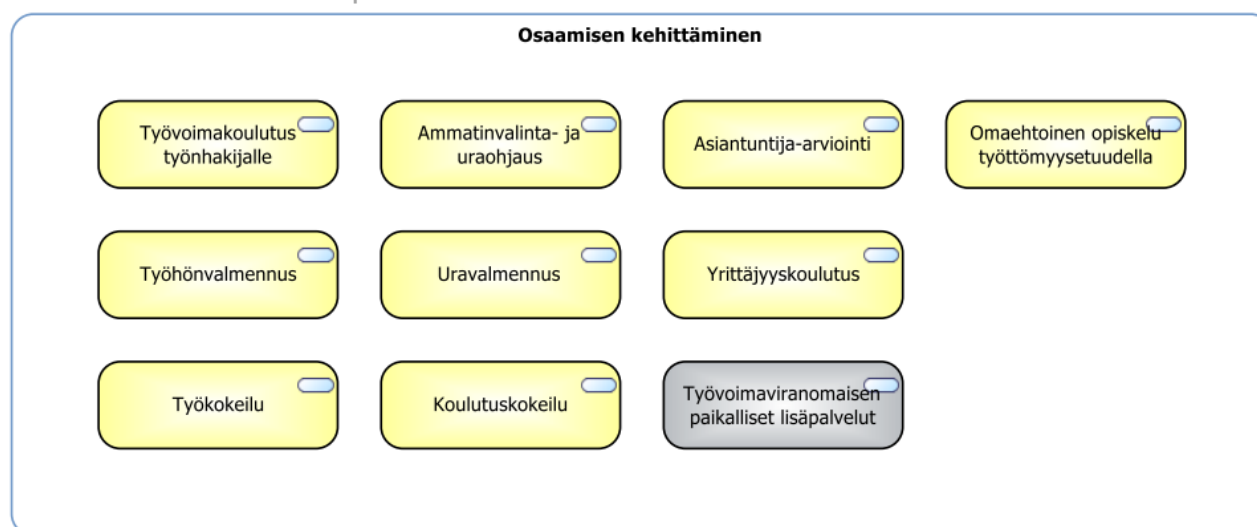

Työnhakijarakenne on osa siitä tietoperustasta, jolla palveluntuotantoa voi ja tulee suunnitella. Asiakkaiden palvelutarpeita määriteltäessä, pyritään arvioimaan asiakkaan tarpeita ennakoivasti ja yksilöllisesti asiakaskohtaamisen yhteydessä. Lisäksi pyritään ennakoimaan alueen työmarkkinoiden muutoksia ja elinkeinoelämän työvoimatarpeita. Asiakkaiden palvelutarpeiden kartoituksissa edetään yleisistä yksilöllistettyihin suunnitelmiin.

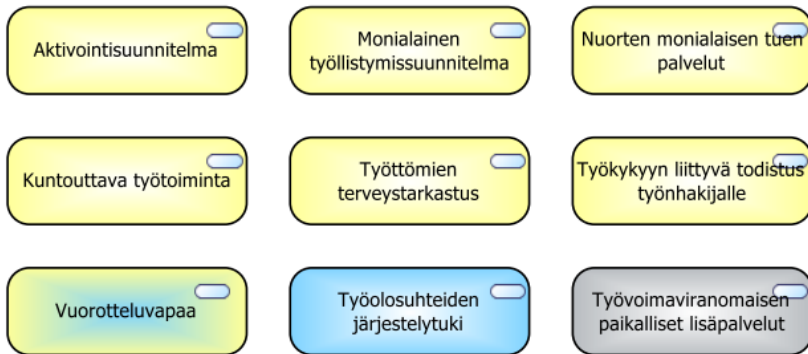
3.4 Suoraan työmarkkinoille siirtyvien palvelut sekä yrityspalvelut

3.5 Osaamisen kehittämisen palvelut

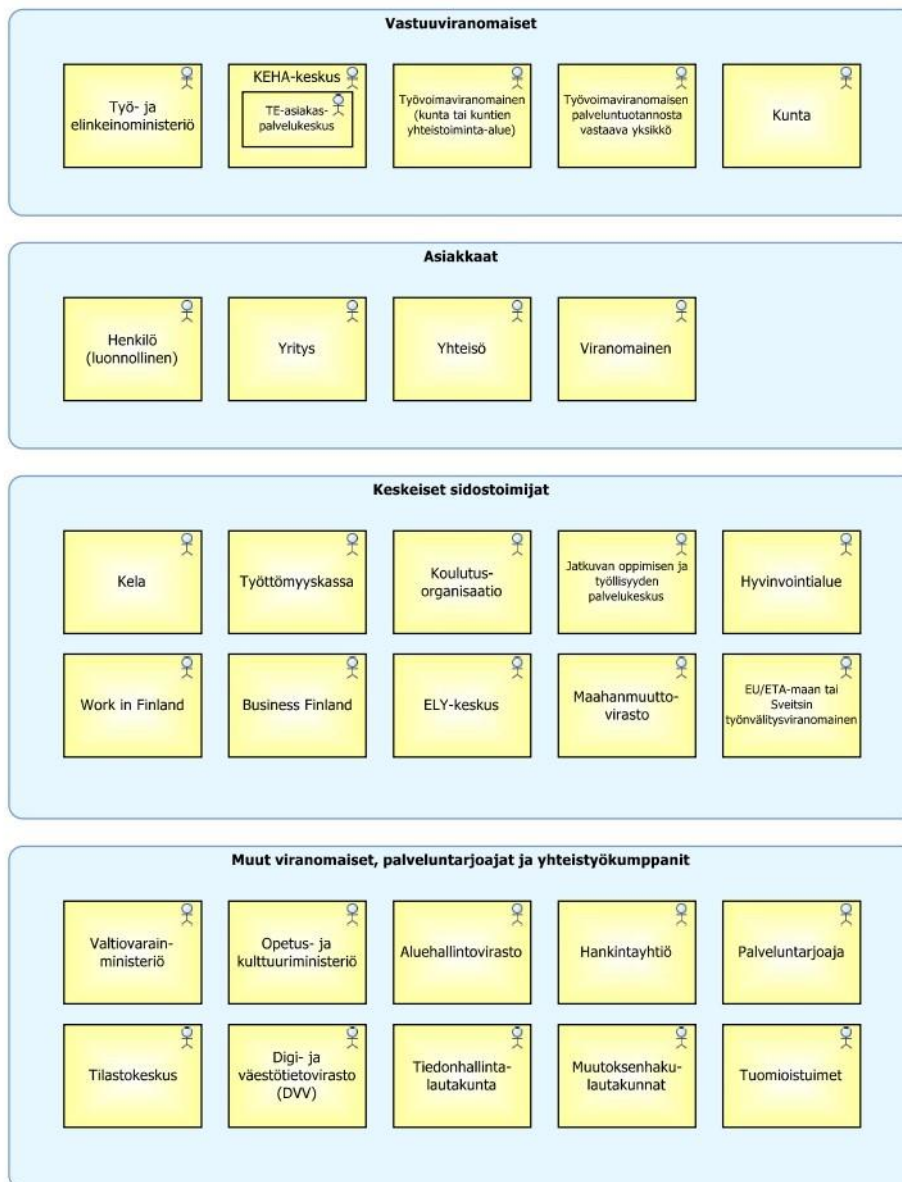
3.6 Tuetun työllistymisen palvelut tai monialaisen tuen palvelut

Työkyvyn tukeminen

3.7 Kotoutumispalvelut

Kotoutuminen

4 Yhteistyötahot ja -muodot

5 Työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen

Yleisimmät syyt muuttaa Suomeen ovat työ (47,1 %) ja perhe (20,1 %). Maahanmuutto kansainvälisen suojelun vuoksi ja kiintiöpakolaisten osuus muodostavat vain 6,4 % kokonaismaahanmuutosta Suomeen. Tilastokeskuksen mukaan ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä oli (2022) Kruunupyssä 5%, Luodossa n.3%, Pedersöressä 4%, Pietarsaari 13% ja Uudessakaarlepyyssä noin 9%.

Kunnilla on TE24- ja KOTO24 -uudistusten myötä kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. Suurin osa kotoutujista on työnhakijoita, joten kotoutumispalveluiden kokonaisuus sekä KOTO ja TE palveluiden aiempaa parempi yhteensovittaminen tulee huomioida työllisyysalueiden valmistelussa. Pietarsaaren seudulla kotouttamistyö on jo vuosia ollut kuntien yhteisen kotouttamisyksikön kautta koordinoitua toimintaa. Kotouttamisyksikkö toimii yksikössä laaditun kotoutumisen perussuunnitelman ja lainsäädännön mukaisesti tuottaen jo nyt palveluita KOTO24 lain linjausten mukaisesti. Pietarsaaren seutu on alueen suhteelliseen kokoon nähden merkittävä vastaanottaja kiintiöpakolaisten osalta ja seudun vuosittainen kiintiö on ollut 100 henkeä. Alueella on myönnetty myös kuntapaikkoja turvapaikanhakijoille pääsääntöisesti ilman määrällisiä rajoituksia.

Pietarsaaren seudun vahvuus on vahvarakenteinen maahanmuuttajien vastaanottoon liittyvä verkostomainen työtap ja asettumista tukevat palvelut. Maahanmuuttajien tieto- ja neuvontapiste Kotouttamisportti tarjoaa maksuttomia tieto-, neuvonta-, ja ohjauspalveluita kaikille maahanmuuttajille tulostyistä riippumatta. Neuvontapisteellä on sivutoimipisteet Uudessakaarlepyyssä ja Kruunupyssä. Pietarsaaren seudun kotouttamisohjelma⁵ on nelivuotinen ja sen rakenne perustuu Ager & Strangin kotouttamisen teoreettiselle viitekehykselle. Kotouttamisyksikkö ylläpitää myös useita maahanmuuttajien mm. koulutukseen ja työllistymiseen liittyviä verkostoja. TE uudistuksessa onkin tarkoituksenmukaista hyödyntää olemassa olevia verkostoja uusien luomisen sijaan.

KOTO24 uudistuksen myötä kunta tekee ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman aiempaa laajemmalle kohderyhmälle, erityisesti työvoiman ulkopuolella olevia. Etenkin kotona lapsia hoitavia vanhempia pyritään tavoittamaan aiempaa enemmän ja varhaisemmin. Pietarsaaren seudun kotouttamisyksikössä työskentelee palveluohjaaja, joka tekee ja koordinoi kunnan vastuulle kuuluvaa kotouttamissuunnitelmatyötä.

Kotoutuvien asiakkaiden työllistymisen kannalta keskeistä on osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, tarvittava työkyvyn arviointi, asiakkaan työelämävalmiuksia edistävät palvelut, tuetun työelämään siirtymisen palveluiden kehittäminen, sekä työelämään siirtymistä estävien asenteiden muuttaminen. Lisäksi tulee kehittää työelämän ja koulutuksen yhdistämisen mahdollistavia toimia kuten opinnollistamista osana työelämään siirtymistä.

Ulkomaalaisia työnhakijoita oli Pohjanmaan TE-palveluissa 2 622 vuonna 2022. Ulkomaalaisten työnhakijoiden yleisimpiä kansalaisuuksia olivat Ukraina, Vietnam, Syyria ja Bulgaria. Ulkomaalaisten työttömyysaste oli vuoden 2022 lopussa 17 %. TE-palveluiden piirissa ulkomaalaisia oli yhteensä 1012 henkilöä. Yleensä joko omaehtoisessa opiskelussa (506) tai työvoimakoulutuksessa (316). Ulkomaalaisten työnhakijoiden aktivointiaste oli 54,8 %.

⁵ <https://jakobstad.fi/wp-content/uploads/2022/06/kotouttamisohjelma-2022-2025.pdf>

Kotoutumissuunnitelmia laadittiin kuukausittain 81 kpl ja kotoutumiskoulutuksessa oli keskimäärin 183 henkilöä kuukaudessa.

Vuoden 2022 tilastojen valossa Pietarsaaren seudulla vieraskielisiä työnhakijoista oli n. 27%. Noin 13 % oli työllisenä 3kk kuluttua kotoutumiskoulutuksen päättymisestä. Ulkomaalaisten aktivointiaste oli 59%.

Työperäinen maahanmuutto on yksi vastaus elinkeinoelämän suureen työvoiman tarpeeseen tulevien vuosien aikana. Tarvetta on etenkin tuotannon aloilla, metalli-, sähkö-, elektroniikka-, LVI- ja rakennusalailla. Lisäksi tarvitaan erityisosaajia, insinöörejä ja työnjohtajia.

Kehitysyhtiö Concordia on kartoittanut työelämän rekrytoinnin tarpeita viimeksi maaliskuussa 2023 Attract⁶ selvityksessä. Tuolloin vastanneet yritykset ovat ilmoittaneet palkanneensa 1465 työntekijää viimeisen 12 kuukauden aikana. Yli puolet vastanneista kertoi rekrytoineensa saman verran työntekijöitä kuin ennen kriisejä. 38% kyselyyn vastanneista kertoi olevansa kiinnostuneita kansainvälisestä rekrytoinnista.

Eniten apua toivottiin kansainvälisten työntekijöiden kielitaitojen kehittämisessä, nk. relocation palveluiden tuottamisessa (rekisteröinnit, asunnonhaku, kumppanin työllisyys/opiskelukysymykset) sekä kansainvälisten työntekijöiden kouluttamisessa ja täydennyskouluttamisessa. Jonkin verran toivottiin myös apua rekrytointistrategioiden luomisessa ja yrityksen oman ulkomaisen rekrytoinnin tukemisessa. Pääosa rekrytoinnista tapahtui vastaajien mukaan sosiaalisen median tai henkilökohtaisten kontaktien tai muiden epävirallisten kanavien kautta.

Työ- ja elinkeinoministeriön alueellista resilienssiä ja työperusteista maahanmuuttoa koskevan julkaisun⁷ mukaan työperäisen maahanmuuton osalta ennakointi ja asioiden tiedolla johtaminen varmistaa kyvyn varautua ja reagoida muutoksiin lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Rekrytoinnin osalta julkaisu tuo esiin epävirallisen rekrytoinnin haasteellisuuden. Prosessi on usein sekä työnantajalle että viranomaisille läpinäkymätön ja vaikeasti seurattava. Työntekijän kannalta se sisältää heikoin oikeussuojan, kun heikosti kielitaitoinen tai kielitaidoton työntekijä ei ole neuvoteltaessa tasaveroinen. Näin työvoiman hyväksikäytön riski kasvaa.

Pietarsaaren seudun työllisyysalueella tuotettavissa palveluissa tarjotaan yrityksille näiden tarpeisiin perustuvia palveluita. Erityisesti kehitetään rajapintaa asettautumista tukevien palveluiden ja työnantajien välillä sekä työnantajien ja virallisten kansainvälisten rekrytointikanavien välillä. Vahvistetaan yhteistyötä työnantajien ja kuntien välillä asettautumista tukevien palveluiden varmistamiseksi sekä alueen vastaanottokyvyn vahvistamiseksi. Luodaan rakenteita, joilla työnantajien rekrytoimat maahanmuuttajat saavat tukea asettautumispalveluihin ja vastaanottava kunta saa ennakkotietoa tulevista asukkaista. Turvataan että erityisen haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt saadaan neuvonta- ja ohjauspalveluiden piiriin. Kehitetään yhteistyössä kotouttamisyksikön ja koulutusorganisaatioiden kanssa kotoutumista tukevan yhteiskuntaorientaation ja kielikoulutusten kokonaisuuksia työperäisille maahanmuuttajille.

⁶ https://www.jakobstadsregionen.fi/wp-content/uploads/2023/05/Attract_tyovoimaselvitys_Pietarsaarensoutu-23052023.pdf

⁷ https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164572/TEM_2023_5.pdf

Työllisyyspalveluiden, yritysten, DVV, kotouttamisyksikön, koulutusorganisaatioiden (erityisesti kielikoulutuksen osalta), kunnan peruspalveluiden (päivähoito ja koulut erityisesti), asuntovuokratoimijoiden välinen yhteistyö korostuu tämän kokonaisuuden osalta.

6 Varautuminen rakennemuutostilanteisiin

Äkillisellä rakennemuutoksella ⁸(ÄRM) tarkoitetaan tilannetta, jossa alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävä työnantaja tai toimiala irtisanoo suuren määrän työntekijöitä kerralla konkurssin tai laajan sopeuttamistoimenpiteen johdosta. Pienempiä, mutta toistuvia muutoksia aiheuttavat alueella kausityövoiman vaihteluun liittyvät tekijät.

Äkillinen rakennemuutostilanne, jossa työttömyys nousee nopeasti, vaikuttaisi työllisyysalueeseen nopeasti.

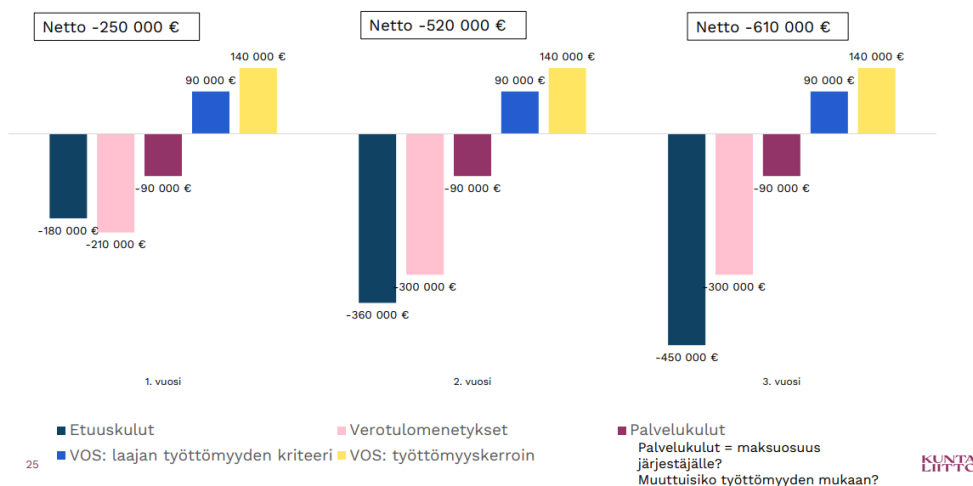
- kuntien etuuskulut työttömyysturvassa kasvaisivat välittömästi työttömyyden lisääntyessä
- kuntien verotulot vähenevät ja palvelukulut nousevat
- Kuntien valtionosuudet nousevat viiveellä ja hitaammin kuin työttömyyden nousu, koska valtionosuuteen sisältyvä laajan työttömyyden kriteeri kompensoi vain osan lisäkuluista.

Esimerkilaskelma siitä, miten työttömyys vaikuttaa löytyy Mikko Mehtosen laskelmasta.

Esimerkilaskelmat miten työttömyys vaikuttaa kuntien talouteen. Lähde: Mikko Mehtonen/Suomen kuntaliitto.

Esimerkilaskelma

100 henkilöä jää työttömäksi

Vaikutuksissa huomioidaan, että työttömyysturvaetuuksien maksuvastuuseen on tehty porrastus. Kunnan maksuvastuu on ensimmäisen sadan päivän osalta nolla. Tutkimuksissa on todettu, että valtaosa työttömiksi joutuneista työllistyy sadan päivän sisällä. Työllisyysalueella ja kunnalla on siis noin kolme kuukautta aikaa saada työtön työllisyyteen ilman, että työttömyysturvan kustannukset alkavat nousta.

Viimeinen vaihtoehto, kuntien taloudelliseksi puskuriksi, on harkinnanvarainen valtionosuus. Äkillisen rakennemuutos tilanteen kohdalla edetään TEM ohjeistaman prosessin mukaan.

Prosessin päävaiheet toteutuvat osin samanaikaisesti. Työllisyysalueen työvoimaviranomaisen tukema muutosturvaprosessi käynnistyy välittömästi yrityksen kanssa tarkemmin sovitulla

⁸ <https://tem.fi/akillinen-rakennemuutos-arm>

tavalla. Kaikissa vaiheissa varmistetaan, että ministeriön johdolla on käytössään tuore tilannekuva vaikutuksista ja toimenpiteistä.

1. Yrityksen tiedonannon jälkeen ministeriössä luodaan heti tilannekuva työllisyys- ja aluevaikutuksista. Tilannekuva sisältää muun muassa suhteellisen työpaikkamenetyksen tarkastelun ja toimenpiteiden valmistelun.
2. Ministeriössä tehdään oheisten kriteerien pohjalta arvio, hoidetaanko rakennemuutostilannetta alueellisesti vai sovelletaanko tilanteeseen valtioneuvostotasoista toimintamallia. Kokonaisarviossa huomioidaan tilanteen vaikutus sekä alueelle että kansallisesti.
 - Elinkeinoelämän rakenteissa on tapahtunut äkillinen muutos, josta aiheutuu uhkaava aluetalouden kriisi
 - Työpaikkojen poistumisen kokonaismäärä yrityksessä on useita satoja ja suhteellinen vaikutus on alueellisesti kriittinen.
 - Alueella on jatkuvan elinkeinorakenteen kehittämisen seurauksena uudistumispotentialiaa.
 - Valtioneuvoston lisätoimilla ja -rahoituksella katsotaan olevan oleellinen merkitys uudelleentyöllistymisessä sekä uuden yritystoiminnan ja työpaikkojen luomisessa.
3. Aluetoimijat ja yrityksen edustajat kokoavat rakennemuutosryhmän tilannekuvan tarkentamiseksi ja toimenpidesuunnitelman laatimiseksi.
4. Aluetoimijoita ovat kunnan lisäksi mm. maakunnan liitto, alueellinen kehittämissyhtiö, koulutuksen järjestäjät, TE-toimisto ja ELY-keskus, joka toimii myös keskeisenä yhteys tahona valtioneuvoston suuntaan.
5. Yritys käynnistää yt-neuvottelut ja toimittaa neuvotteluesityksen TE-toimistolle. Päätökset mahdollisista liiketoimintaratkaisuksista ja työvoimavähennyksistä tehdään yt-neuvottelujen päätyttyä, jotka kestävät vähintään 6 viikkoa. Täsmällisemmät vaikutukset ja rakennemuutoksen vaatimat toimet tarkentuvat vasta tämän jälkeen.
6. Työntekijöiden hyvinvoinnin ja uudelleentyöllistymisen tukitoimet käynnistyvät heti. Alueen TE-toimisto sopii muutosturvan käytännön järjestelyistä yrityksen kanssa. TE-toimisto tarjoaa työntekijöille pääasiassa tieto- ja neuvontapalveluja yt-neuvottelujen aikana. Mahdolliset uudelleenkoulutuspalvelut ja muut palvelut käynnistyvät yt-neuvottelujen päätyttyä, jolloin selviää yrityksen oma panos muutosturvaan.
7. Aluetoimijat toimittavat yhteisen toimenpidesuunnitelman valtioneuvostolle. Se käsittää lyhyen ja keskipitkän aikavälin toimenpide-ehdotukset
 - uudelleentyöllistymisen tukemiseksi
 - uusien työpaikkojen luomiseksi ja vanhojen uudistamiseksi
 - yritysten liiketoimintamahdollisuuksien ja kasvun tukemiseksi
 - muita tilannetta korjaavia toimia eri hallinnonaloilla (kuten infraa, hyvinvointia ja koulutusta) sekä
 - ehdotuksen valtion rahoitukseksi.
8. Toimenpidesuunnitelma käsitellään asianomaisissa ministeriöissä. Valtioneuvostossa koordinoinnista vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Rahoitus kootaan tapauskohtaisesti ja monikanavaisesti eri rahoituslähteistä. Rahoituksessa hyödynnetään ensisijaisesti alueille jo kohdennettua rahoitusta. Ministeriöt voivat kohdentaa mahdollista lisärahoitusta lisäbudjettien kautta. Toimenpiteiden käytännön valmistelu ja toteutus kestävät kaikkiaan usein vuosia.

9. Toimenpiteiden toteutumista seurataan alueellisesti ja kansallisesti.

Äkillinen rakennemuutos Pietarsaaren seudulla voi myös olla päinvastainen. Suurinvestoinnit alueella aiheuttavat työvoimapulaa. Pietarsaaren seutu ei ole ainoa alue, joka kamppailee työvoimapulan kanssa. Vaasan energia klusteri on voimakkaassa kasvussa, samoin pohjoisen suunnassa Kokkolan Industrial Park (KIP) on ilmoittanut suurinvestoinneista.

Kuntien eduksi on tukea elinkeinoelämän osaavan työvoiman saatavuutta ja ekosysteemipalveluiden kautta uusien työntekijöiden asettumista. Kielteisen kilpailun estämiseksi on pohjalaiskuntien ja alueiden tehtävä yhteistyötä osaavan työvoiman saatavuuden edistämiseksi. Tälle yhteistyölle on luotava rakenteita.

Äkillisten rakennemuutosten ennakkoinnin kokonaiskuvaa onkin syytä rakentaa alueiden yhteistyössä. Osaavan työvoiman saatavuuden edistäminen edellyttää paitsi alueen työllisyystoimijoiden yhteistyötä myös alueiden kehitysyhtiöiden välistä yhteistyötä sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

LUONNOS**SOPIMUS PIETARSAAREN SEUDUN TYÖLLISYYS- JA ELINKEINOPALVELUIDEN YHTEISEN TOIMIELIMEN MUODOSTAMISESTA**

1. Sopimuksen osapuolet

Tämän sopimuksen osapuolena ovat:

Vastuukunta

Pietarsaaren kaupunki

Muut osapuolet

Kruunupyyn kunta

Luodon kunta

Pedersören kunta

Uudenkaarlepyyn kaupunki

2. Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu työ- ja elinkeinotoimistoilta siirtyy kunnille 1.1.2025. TE-palvelut siirretään kunnille tai useammasta kunnasta muodostuville työllisyysalueille, joiden työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee olla maantieteellisessä yhteydessä toisiinsa ja niiden tulee muodostaa työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulosta annetussa laissa (383/2023) 4 § säädetään poikkeuksista, joita valtioneuvosto voi myöntää, jos työvoimapohja on alle 20 000 henkilöä työllisyysalueella. Kuntien on sovittava yhteistoiminta-alueiden muodostamisesta ja ilmoitettava siitä työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Tämä sopimus on kuntalain 52 §:n mukainen sopimus kuntien yhteisestä toimielimestä ja se koskee työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) säädettyjen työvoimapalveluiden järjestämisvastuuta. Vastuu työnhakijoille ja yrityksille ja muille työnantajille tarjottavista työvoimapalveluista siirtyy kuntien vastuulle 1.1.2025. Työvoimapalveluiden järjestäminen ja muut työvoimapalveluihin liittyvät lakisäätteiset tehtävät muodostavat kunnille uuden valtionosuustehtävän.

Tällä sopimuksella osapuolet muodostavat työvoimapalveluiden järjestämisen yhteistoiminta-alueen (työllisyysalue). Sopimuksen mukaisia tehtäviä hoitaessaan Pietarsaaren kaupunki toimii kuntalain (410/2015) 51 §:n mukaisena vastuukuntana.

Järjestämisvastuussa oleva kunta, tässä sopimuksessa Pietarsaaren kaupunki, vastaa kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaisesti palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa otetaan huomioon yhteistoiminnassa mukana olevien kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palveluiden antamista koskevat olosuhteet.

Järjestämisvastuussa oleva kunta voi sopia, että viranomaistoimivaltaa sisältäviä tehtäviä hoitaa myös jokin muu sopimuksen osapuolena oleva kunta kuin järjestämisvastuussa oleva kunta.

Alue voi tehdä yhteistyötä muiden työllisyysalueiden kanssa.

3. Yhteinen toimielin ja sen kokoonpano, kuntien edustus ja oikeus valita jäseniä

Muodostetaan alueen yhteinen TE-palveluiden johtokunta, joka toimii työvoimapalveluiden lakisääteisten tehtävien järjestämisen osalta sopijakuntien yhteisenä monijäsenisenä toimielimenä ja työllisyysalueen työvoimaviranomaisena.

Johtokuntaan nimetään kaksi (2) jäsentä jokaisesta alueen kunnasta. Yhden heistä tulee olla kunnan korkein johtava viranhaltija. Sopijakuntien jäsenistä päättää kunkin kunnan valtuusto.

Johtokunnan toimikausi on valtuustokausi.

Johtokunnan puheenjohtajuus ja varapuheenjohtajuus kiertävät sopijakuntien välillä kuitenkin siten, että vastuukunnalla on aina joko puheenjohtajuus tai varapuheenjohtajuus.

Puheenjohtajuus kiertää seuraavan aikataulun mukaan:

Vuosi	Puheenjohtaja	Varapuheenjohtaja
2025–2026	Pietarsaari	Kruunupyy
2027–2028	Kruunupyy	Pietarsaari
2029–2030	Luoto	Pietarsaari
2031–2032	Uusikaarlepyy	Pietarsaari
2033–2034	Pedersöre	Pietarsaari

Johtokunta voi nimittää erillisen ohjausryhmän.

4. Hallinto ja päätöksenteko

Tässä sopimuksessa mainittujen tehtävien (työvoimapalveluiden lakisääteiset tehtävät) hoitamisesta vastaa vastuukuntana Pietarsaaren kaupunki. Hallinnossa ja päätöksenteossa noudatetaan vastuukunnan valtuuston hyväksymiä hallintosääntömääräyksiä.

Vastuukunta tiedottaa ja kuulee jäsenkuntiaan mahdollisten, tällä sopimuksella muodostettavaa yhteistä toimielintä koskevista hallintosäännön määräysten muutoksista. Työ- ja elinkeinopalveluista vastaavan johtokunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta huolehtii vastuukunta.

5. Johtokunnan tehtävät

Työvoimapalveluiden järjestämisestä ja muista työvoimapalveluihin liittyvistä lakisääteisistä tehtävistä säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023). Johtokunnan tehtävänä on huolehtia, että edellä mainitun lain mukaisia työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyviä velvoitteita noudatetaan. Mikäli työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa määritetyt työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvät tehtävät lainsäädännössä muuttuvat, hoitaa alueen johtokunta kunnalle säädetyt tehtävät uusien säännösten mukaisesti.

Johtokunnan tehtävänä on;

- 5.1. vastata toimialansa toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä,
- 5.2. ohjata toimintaa tavoitteiden ja strategian mukaisesti,
- 5.3. valvoa, että toimintaa johdetaan tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti,
- 5.4. huolehtia yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä muiden kuntien, viranomaisten, koulutuksenjärjestäjien sekä yhteisöjen kanssa
- 5.5. seurata toiminnan tuloksellisuutta,
- 5.6. valita alueelle johtaja.

Johtokunta voi päättää sille vastuukunnan hallintosäännöllä siirretyn tai laissa säädetyn toimivallan siirtämisestä alaiselleen viranomaiselle, jos lainsäädännössä ei ole toisin määrätty.

6. Otto-oikeus

Vastuukunnan kunnanhallitus ei voi käyttää kuntalain 92 §:ssä tarkoitettua otto-oikeutta.

7. Henkilöstö

Julkisten työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisvastuun siirtyessä valtiolta kunnille 1.1.2025 Pohjanmaan TE-toimiston ilmoituksen mukaisesti Pietarsaaren seudulle kohdentuvat (tarkemmin määriteltynä järjestämissuunnitelmassa) työ- ja elinkeinotoimistoissa, ELY-keskuksessa ja KEHA-keskuksessa virkasuhteessa olevat, työvoimapalveluihin liittyvissä tehtävissä olevat viranhaltijat, siirtyvät vastuukunta Pietarsaaren palvelukseen.

Henkilöstön siirrossa ja siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelan käsittelyssä ja korvauksissa noudetaan työvoimapalveluiden järjestämistä koskevan voimaantulon (383/2023) 6 § säännöksiä.

8. Kustannustenjaon periaatteet ja kunnan maksuosuuden suorittaminen

Kuntalain 8 §:n 3 momentin mukaan kunnalla on vastuu tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Tällä sopimuksella muodostettavan yhteisen toimielimen talous on osa vastuukunnan talousarviota ja taloussuunnittelua. Muodostettava johtokunta tekee vastuukunnan valtuustolle esityksen sopimuksen mukaisten tehtävien seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi ja seuraavien vuosien taloussuunnitelmaksi.

Yhteistoiminnan talous järjestetään seuraavalla tavalla 1.1.2025 alkaen:

8.1. Pietarsaaren kaupunki perustaa taseyksikön, joka vastaa yhteisesti tuotetuista TE-palveluista. Kaikki palveluiden välittömät ja välilliset järjestämiskustannukset kohdennetaan tälle taseyksikölle. Vastuukunnan sisäisistä yleisistä kuluista (hallinto, johtaminen, ICT -palvelut, kehittäminen) vyörytetään laskennallinen osuus työllisyyspalveluiden taseyksikölle. Taseyksikön käyttötalouden kustannukset jaetaan kunnille vuosittain 2. kohdassa mainituin jakoperustein. Taseyksikön kirjanpidosta ja talouden hoidosta vastaa Pietarsaaren kaupunki.

8.2. Kaikille kunnille tuotettujen TE-palveluiden nettokustannukset jaetaan kunnille laajan työttömyyden suhdeluvun perusteella

8.3. Taseyksikön talousarvio laaditaan talousarviovuotta edeltävänä vuotena vastuukunnan talousarvion vuosikellon ja periaatteiden mukaisesti. Talousarvio lähetetään kaikille kunnille lausunnoille ennen talousarvion hyväksymistä.

8.4. Kunnat tilittävät talousarviovuoden aikana kuukausittain vastuukunnan taseyksikölle edellä 3. kohdan mukaisen maksuosuuden. Mikäli vuoden aikana taseyksikön talousarviomäärärahoja on tarve korottaa, korotetaan kuntien kuukausimaksuosuuksia vastaavasta. Talousarvion toteutumista seurataan Pietarsaaren kaupungin osavuositilauksien yhteydessä. Talouden seurannasta vastaa työllisyysasioiden koordinoitua varten muodostettava johtokunta. Talouden toteumatiedot toimitetaan alueen kunnille osavuositilauksien aikataulun mukaan.

8.5. Vuoden lopussa tai viimeistään talousarviovuotta seuraavan vuoden alussa maksuosuudet tasataan vastaamaan toteutuneita kustannuksia. Taseyksikön yli- tai alijäämä voidaan kuntien yhteisellä päätöksellä siirtää seuraaville vuosille katettavaksi tai tulevien kehittämistoimenpiteiden rahoittamiseksi.

8.6. Investoinnit rahoitetaan samoilla periaatteilla kuin käyttötalouden menot. Investointimenot määritellään talousarviossa, ja talousarviovuoden aikana ne laskutetaan kuukausittain kunnilta. Vuoden lopussa tai talousarviovuotta seuraavan vuoden alussa toteutuneet investointimenot tasataan vastaamaan kuntien maksuosuuksia. Investointimenoista muodostuneita poistoja ei huomioida kohtien 1–5 kustannuksina, jotta niitä ei veloiteta kahteen kertaan kunnilta.

TE-palveluiden ja kokonaisuuden valmistelu aiheuttaa kustannuksia myös jo ennen vuotta 2025. Vuosina 2023–2024 aiheutuvat valmistelukustannukset jaetaan kunnille 18–64-vuotiaiden asukasmäärän suhteessa.

Työttömyyden taloudellinen riski ei jakaudu kuntien kesken vaan se jää aiheuttamisperiaatteen mukaan kunnalle vastattavaksi. Etuuskuluista vastaa kukin kunta itse.

9. Toimitilat, kalusto ja varusteet

Pietarsaaren kaupunki järjestää työvoimapalveluiden käyntiosoitteen toimitilat. Toiminta käynnistyy samoissa toimitiloissa, kuin missä työllisyyspalveluita on tuotettu aiemmin. Vastuukunta vastaa henkilöstön työssä käytettävien kalusteiden sekä tietoteknistenlaitteiden leasingsopimusten siirtoon liittyvistä toiminnoista sekä mahdollisiin hankintoihin liittyvästä kilpailuttamisesta.

Valtiolta järjestäjälle siirtyvän irtaimen omaisuuden osalta noudetaan työvoimapalvelujen järjestämistä koskevan voimaantulon (383/2023, 9 §) säännöksiä.

Palveluiden järjestämiseen liittyvät kustannukset sisällytetään sopimuksen osapuolten kesken jaettaviin kustannuksiin.

Lähipalvelua järjestetään palvelutarvelähtöisesti.

10. Asiakkailta perittävä maksu

Henkilöasiakkaalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia. Työnantajalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia lukuun ottamatta 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua yhteishankintakoulutusta. Yrityksille tarjottavat 8 luvun 5 §:ssä tarkoitetut yritystoiminnan kehittämispalvelut ovat maksullisia (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta). Yhteinen toimielin päättää maksuista. Maksujen yleisistä perusteista päättää valtuusto. Maksujen perinnästä vastaa Pietarsaaren kaupunki.

11. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Riskienhallinnassa noudetaan vastuukunnan toimintatapaa.

12. Asiakastietojen käsittely, asiakirjahallinta ja tietoturva

Työhallinnon asiakastiedot ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 mom. 25 kohdan mukaan. Asiakastietojen osalta rekisterinpitäjänä toimii vastuukunta. Vastuukunta vastaa tämän sopimuksen mukaisen yhteistoiminta-alueen palvelujen tuottamisessa syntyvästä asiakastiedosta. Vastuukunta vastaa tämän sopimuksen mukaisen yhteistoiminta-alueen palvelujen tuottamisessa ja toiminnasta kertyvien asiakirjojen ja tiedostojen arkistoinnista, salassapidosta, asiakirjapyyntöihin vastaamisesta ja tietojen antamisesta.

Jokaisella sopimuskunnalla on oikeus tutustua omassa kunnassa asuvien asiakkaiden tietoihin.

Toiminnassa noudatetaan Pietarsaaren kaupungin voimassa olevia tietoturva- ja tietosuojaoheistuksia. Asiakirjahallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapaa.

13. Yhteistoimintasopimuksen muuttaminen, siirtäminen ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Sopimusta voidaan muuttaa ainoastaan kirjallisella muutossopimuksella. Jos yhteistoiminta-alue muuttuu, sopimusperusteita tarkistetaan. Muutokset kirjataan ja liitetään sopimukseen. Sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Ellei neuvotteluissa löydetä ratkaisua, erimielisyydet ratkaistaan hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa tai jos asia ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan asia käsitellään käräjäoikeudessa.

14. Vakuutus ja vahingonkorvausvastuu

Tämän sopimuksen mukaisten tehtävien hoitamisesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen vastuut määräytyvät vahingonkorvauslain perusteella. Työnantajan (Pietarsaaren kaupunki) vastuulla olevien vahinkojen kustannukset kirjataan yhteisiin kustannuksiin, jotka jaetaan kohdan seitsemän (7) mukaisesti. Vastuukunta huolehtii siitä, että yhteistoiminta-alueen toimintaan liittyvä vastuu- ja muu vakuutusturva on voimassa yhtäläisesti koko yhteistoiminta-alueella.

15. Sopimuksen voimassaoloaika ja irtisanominen

Tämä sopimus astuu voimaan, kun kaikki osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja valtioneuvosto sen hyväksynyt. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Sopimuksen irtisanomisaika on kalenterivuosi. Sopimus päättyy irtisanomisen perusteella ainoastaan irtisanoutuneen osapuolen osalta.

Vastuukunnalla on oikeus irtisanoa sopimus yksittäisen sopijakunnan kanssa, mikäli sopijakunta olennaisesti rikkoo sopimuksen ehtoja eikä kohtuullisen ajan jälkeen korjaa tilannetta. Mikäli vastuukunta itse irtisanoutuu sopimuksesta, päättyy sopimuksen voimassaolo tuolloin kaikkien muidenkin sopijakumppaneiden välillä.